

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34

Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.09.06 № 1-6/152
танай _____-ны № _____-т

ӨРГӨН СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МОНГОЛ
АРДЫН НАМЫН ХОРООНД

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Өргөн сумын Хурлын сонгуульд оролцох "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Өргөн сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль болон "Алсын хараа-2050", холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Өргөн сумын "Монгол ардын нам"-ын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Өргөн сумын "Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөрийг хавсаргав.

Хувийг: Өргөн сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт...⁸...хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

Сумын МАН-ын хорооны бүх гишүүдийн хурлын
2020 оны ...06...-р сарын ...14...-ны өдрийн
...3... тоот тогтоолын хавсралт

ӨРГӨН СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРООНЫ 2020 ОНЫ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Өргөн сумын Монгол Ардын Намаас орон нутгийн ИТХ-ыг сонгох 2020 оны сонгуульд оролцохдоо Монгол Улсын Их хурлын сонгуульд оролцох МАН-ын мөрийн хөтөлбөр, аймгийн ИТХ-д оролцох аймгийн МАН-ын мөрийн хөтөлбөр, тус сумын 2010-2021 оны "Хөгжлийн стратеги төлөвлөгөө"-г удирдлага болгон боловсрууллаа.

Сум орон нутгийн нийгэм, эдийн засгийн өсөлтийг түргэтгэн, хүн амын боловсрол, мэдлэг чадварыг хөгжүүлэх, ажлын байрыг нэмэгдүүлж иргэдийн амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэн аятай тухтай амьдрах таатай орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх, Төрийн албаны шуурхай хариуцлагатай байдлыг хангаж ажиллахад уг хөтөлбөрийн ЭРХЭМ ЗОРИЛГО оршино.

НЭГ. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

1.1 Эрүүл иргэн

1.1.1 Суманд стандартын шаардлага хангасан 18 ортой эмнэлэг шинээр барих /Оношлогооны техник тоног төхөөрөмжөөр ханган ажиллана./

1.1.2 Орон нутгийн боловсон хүчин бэлтгэж тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөл бололцоогоор ханган ажиллана.

1.1.3 Идэвхтэй эрүүл амьдрал хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг орон нутаг ханган ажиллана.

1.1.4 Эрүүл шүд эрүүл хүүхэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг орон нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэн ажиллана.

1.1.5 Сумын Эрүүл мэндийн төвийг хөргүүртэй болгох

1.1.6 "Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд" "Эрүүл ирээдүй- Дорноговь" дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг ханган ажиллана.

1.2 Боловсрол ,соёл урлаг биеийн тамирын чиглэлээр

Бодлогын зорилт – Иргэдийн чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, соёл, спортын олон талт арга хэмжээг зохион байгуулж улс, тив дэлхийн хэмжээнд хүрэх урлаг спортын авьяастнуудыг олноор төрүүлэн гаргаж олон нийтэд гоо зүй ёс суртахууны хүмүүжлийг төлөвшүүлэх, Хүүхэд бүрт чанартай боловсрол олгох бүхий л нөхцөл боломжийг бүрдүүлж, оюунлаг, зөв хандлагатай, ахмад үе, үндэсний өв уламжлалаа дээдэлсэн иргэнийг бэлтгэх, багшлах боловсон хүчний хангамжийг бүрэн шийдвэрлэх

1.2.1 Суманд 320 хүүхдийн Ерөнхий боловсролын сургууль шинээр барих

1.2.2 Багш нарын чадавхийг сайжруулах зорилгоор сургалтанд хамруулах, гадаад улсын тэргүүн туршлага судлах нэвтрүүлэх ажил зохион байгуулна.

1.2.3 Шинээр барьж ашиглалтанд оруулсан 100 хүүхдийн цэцэрлэгийн дотор болон гадна орчныг тохижуулах ажлыг хийнэ.

1.2.4 Орон нутгийн боловсон хүчин бэлтгэж тогтвор суурьшилтай ажиллуулах ажлыг бодлогоор дэмжин ажиллана.

1.2.5 Унадаг дугуйн замыг шинээр тавьж , дугуйн спортоор хичээллэгсдийн тоог нэмэгдүүлнэ.

1.2.6 Биеийн тамир спортыг хөгжүүлэх чиглэлээр мөсөн гулгуурын болон хөл бөмбөгийн талбай байгуулна.

1.2.7 Сургалтын чанарыг ахиулах бүхий л нөөц боломжийг хэрэгжүүлж аймагтаа тэргүүлэх зорилт тавин ажиллана.

1.2.8 Соёл спортын төвийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулж иргэдийн чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх арга хэмжээний чанарт ахиц гаргана.

1.2.9 Түүх соёлын дурсгалт газрыг хамгаалах, соёлын биет бус өвийг бүртгэж олон нийтийн хүртээл болгох ажлыг бодит үр дүнд хүргэнэ.

1.2.10 Урлаг спортын салбарт өндөр амжилт гаргаж сум орон нутгийнхаа нэрийг өндөрт өргөж яваа иргэд, хүүхэд залуучуудыг алдаршуулах ажлыг тухай бүрд нь зохион байгуулж нийтэд сурталчилна.

1.2.11 Угийн бичиг хөтлөхийн ач холбогдлыг иргэдэд таниулах ажлыг зохион байгуулж ургийн бичиг хөтөлдөг өрхийн тоог нэмэгдүүлнэ.

1.3 Гэр бүл, хүүхэд хамгаалалын чиглэлээр

1.3.1 Гэр бүлийг дэмжих чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг ханган ажиллана.

1.3.2 Гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй ээжүүдийн нийгмийн баталгааг сайжруулах “Цалинтай ээж” хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг орон нутагтаа ханган ажиллана.

1.3.3 Нийтийн эзэмшлийн талбай, Гэр хороололын байрнууд болон Ганзам, Найрамдал хорооны орон сууцнуудын дунд хүүхдийн тоглоомын талбай барина.

1.3.4 “Зорилтот бүлгийн өрхийн хөгжил хамгааллыг сайжруулах” үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг ханган ажиллана.

1.3.5 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг ажлын байраар хангаж байгаа албан байгууллага, аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагааг дэмжин хамтран ажиллана.

1.3.6 Инженерийн шугам сүлжээнд холбогдсон ногоон байгууламж бүхий хямд өртөгтэй орон сууц барьж ашиглалтанд оруулна.

1.4 Ахмадуудад үзүүлэх үйлчилгээ

1.4.1 Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй албан байгууллага, ААН-ийн дэргэд “Ахмадын сан” байгуулан ажиллах хуулийн хэрэгжилтийг орон нутагт ханган ажиллана.

1.4.2 Төрөөс ахмадын талаар баримтлах бодлого, “Ач санах” хуулийн хэрэгжилтийг орон нутагт хангуулна.

1.4.3 Суманд “Ахмадын өргөө” барьж ашиглалтанд оруулна.

ХОЁР: ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

Дэд бүтэц, үйлдвэрлэлийг сайжруулах бодлого:

Бодлогын зорилт – Хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж бүтээн байгуулалт, дэд бүтцийг сайжруулан жижиг, дунд болон томоохон үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх замаар эдийн засгийн өсөлтийг хангана.

2.1.1 Улс , аймаг, орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөг жигд ханган биелүүлж, татварын далд эдийн засгийг ил болгох зохицуулалтын арга хэрэгслийг ашиглан орон нутгийн орлого бүрдүүлэх боломжит бүхий л эх үүсвэрийг дайчлан ажиллана.

2.1.2 Уул уурхайн салбарын хөрөнгө оруулалтын таатай орчинг бүрдүүлэн байгальд ээлтэй дэвшилтэт технологи бүхий боловсруулах үйлдвэрийг дэмжинэ.

2.1.3 Гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчдыг татах хөрөнгө оруулалтыг сурталчлан бүтээн байгуулалт , тохижилт, бусад төсөл хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

2.1.4 Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг үр өгөөжтэй зарцуулахад иргэд олон нийтийн оролцоог хангана.

2.1.5 Сайншанд суманд “Өргөн үйлдвэрлэв” нэрийн барааны дэлгүүр нээн ажиллуулна.

2.1.6 Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалттай томоохон үйлдвэрлэлийн төсөл хөтөлбөрийг бодлогоор дэмжин ажиллах хүчийг орон нутгаас бүрдүүлэн хамтран ажиллах гэрээний дагуу ажлын байрыг нэмэгдүүлэн ажилгүйдлын тоог бууруулан ажиллана.

2.2 Байгаль орчин , аялал жуулчлалын чиглэлээр

2.2.1 Хамарын хийд , Аргалын уул орчмын газар нутгийг улсын тусгай хамгаалалтанд оруулах талаар шаардагдах судалгаа шинжилгээний ажлыг хийн холбогдох байгууллагад уламжлан ажиллана.

2.2.2 Хамарын хийд, Өргөн сум, Аргалын уул гэсэн маршрутыг бий болгож аялал жуулчлалын чиглэлээр ажиллах Аж ахуй нэгж , байгууллага , иргэдийн санал санаачлагыг төрийн бодлогоор дэмжин ажиллана.

2.2.3 Аялал жуулчлалын чиглэлээр ажиллах хувь хүн ААН-ын санаачлагыг төрийн бодлогоор дэмжин ажиллана.

2.2.4 Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн талбайн хэмжээг шат дараатай нэмэгдүүлнэ

2.2.5 Сумын хог хаягдлын нэгдсэн цэгийг булшилж шинээр тохиромжтой газарт байршуулж хог хаягдлын менежментийг сайжруулан хог хаягдлыг ангилан ялгаж хаях цэгийн тоог нэмэгдүүлэх, хогийг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгах талаар иргэдэд сургалт сурталчилгааг хийж хэвшүүлнэ.

2.2.6 Гэр хорооллын гудамжны тохижилт, өнгө үзэмжийг сайжруулах зорилгоор “Жишиг хашаа” хөтөлбөрийг боловсруулж иргэдийн оролцоотой шат дараатай хэрэгжүүлнэ

2.2.7 “Нэг иргэн нэг мод” аян өрнүүлж өрх бүрийг өрхийн гишүүний тоогоор мод тарих хөдөлгөөнийг жил бүр өрнүүлж ажиллана

ГУРАВ : ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

3.1 Төрийн үйлчилгээний бодлого

Бодлогын зорилт – Төрийн үйлчилгээг иргэдийн оролцоонд тулгуурласан, ил тод, нээлттэй, хуулийг дээдэлсэн, мэргэшсэн, тогтвортой, хариуцлагатай, төрийн албыг төлөвшүүлэх.

3.1.1 Төрийн захиргааны албан хаагчдыг тогтвор суурьшилтай ажиллуулах, мэдлэг боловсролыг нь дээшлүүлэх мэргэшүүлэх талаар онцгой анхаарч дотоодын болон бусад сургалт, хөтөлбөрт тогтмол хамруулах

3.1.2 Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээг чанд сахин төрийн албыг иргэдэд хөнгөн шуурхай, хүнд суртал, чирэгдэлгүй хүргэж хэвшинэ

3.1.3 Төсвийн байгууллагуудын хоорондын уялдаа холбоог сайжруулах, ажлын цаг ашиглалтыг сайжруулан төрийн албаны стандартыг ханган ажиллаж харилцан туршлага мэдээлэл солилцон иргэдийг үнэн бодитой нэгдсэн мэдээ мэдээлэлээр хангах ажлыг шинэ шатанд гаргана

3.1.4 Хүнд сурталгүй төрийн үйлчилгээг нэвтрүүлэх зорилгоор төрийн байгууллагуудын үйлчилгээг сайжруулж , төрийн албан хаагчдыг чадавхжуулан ажиллана.

3.1.5 Авлигаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр Авлигатай тэмцэх газраас батласан аргачлалыг мөрдөн иргэд , олон нийт, төрийн албан хаагчдын дунд авлигаас урьдчилан сэргийлэх соён гийгүүлэх арга хэмжээ тогтмол зохион байгуулна.

3.1.6 Орон нутгийн язгуур эрх ашгийн төлөө тогтвортой үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэний нийгмийн байгууллагууд ТББ-уудын ажлыг дэмжиж хамтран ажиллана.

3.2 Аюулгүй байдал, гамшгаас хамгаалах бодлого

Бодлогын зорилт – Иргэдийн амгалан тайван байдлыг хангах, аятай тухтай амьдрах эрүүл аюулгүй орчин бүрдүүлэх, энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллага, салбар зөвлөлүүдийн уялдаа холбоог хангаж ажиллах

3.2.1 Сумын Цагдаагийн тасаг, ГХУСАЗСЗ, Хүүхэд хамгаалалын хамтарсан баг, Хүүхдийн төлөө зөвлөл, Эцэг эхийн зөвлөлийн хоорондын уялдаа холбоог сайжруулан мэдээ мэдээллийг шуурхай солилцож хүүхэд, эмэгтэйчүүд, гэр бүлийн хүчирхийлэл, ахуйн хүрээний архидалт зэрэг гарч болох эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах ажлыг шуурхай зохион байгуулж ажиллана

3.2.2 Суманд үйл ажиллагаа явуулдаг АА бүлгүүдийн үйл ажиллагааг дэмжиж нөлөөллийн арга хэмжээг хамтран хэрэгжүүлж хамрагдагсдын тоог нэмэгдүүлнэ

3.2.3 Мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор Малчдын бүлэг байгуулах ажлыг багийн Засаг дарга, БИНХ-ын Тэргүүлэгчидтэй хамтран зохион байгуулж бүлгүүдийн ажиллах чиглэл гаргаж урамшууллын системийг боловсруулан идэвхжүүлж ажиллана

3.2.4 Зам тээврийн осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор замын тэмдэг тэмдэглэгээ, самбар байршуулах, жолооч, зорчигчдод урьдчилан сэргийлэх мэдээ мэдээлэл хүргэх, ажлыг тогтмол зохион байгуулж осол гэмтлийн тоог бууруулах

ДӨРӨВ : НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

4.1 Хөдөө аж ахуйн чиглэлээр

4.1.1 Бэлчээрийн төлөв байдал чанарт дүн шинжилгээ хийж , бэлчээрийн менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан цөлжилтөөс сэргийлэх , бэлчээрийн талхдалтыг бууруулж уст цэгийн тоог нэмэгдүүлнэ.

4.1.2 Эрчимжсэн мал аж ахуй эрхлэгч иргэн ААНэгж, байгууллагын санаачлагыг дэмжин “Монгол мал” хөтөлбөрийг сумандаа үр дүнтэй хэрэгжүүлэх ажлыг бодлогоор дэмжинэ.

4.1.3 Малын түүхий эд, мал аж ахуйн бүтээгдэхүүн боловсруулах үйлдвэр барих

4.1.4 Малчид нэгдэн хорших үйл ажиллагааг дэмжин, жижиг дунд үйлдвэрлэл, нөхөрлөл хоршоо байгуулан ажиллахад дэмжлэг үзүүлэн ажиллана.

4.1.5 Бэлчээрийг зөв зохистой ашиглах байгаль орчныг хамгаалах, малчдын хөдөлмөрийг хорших зорилгоор байгуулагдсан Сумын Бэлчээр ашиглагчдын холбооны бодлого шийдвэрийг дэмжин хамтран ажиллана.

4.1.6 Эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн мал нядалгааны стандартын төвлөрсөн цэг барих

4.2 Хариуцлагатай уул уурхай

4.2.1 Газар нутгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах зорилгоор, сумын хил хязгаарын цэсийг нягтлан шалгах ажлыг зохион байгуулж , сумын хилийн цэсийн захын цэгүүдэд багана босгож, ААН ба ТББ-уудын хүч хөрөнгөөр шийдвэрлэнэ.

4.2.2 Орон нутагт байгаль орчныг хамгаалах , нөхөн сэргээх, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх ТББ-ын үйл ажиллагааг бүх талаар дэмжин хамтран ажиллана.

4.2.3 Агаарын бохирдлоос сэргийлэх зорилгоор уул уурхайн бүтээгдэхүүн олборлож буй болон ачиж буулгах газарт тоосонцроос хамгаалах тусгай байр техник тоног төхөөрөмж байгуулах, ашиглахад хяналт тавин ажиллана.

4.2.4 Уул уурхайн хайгуул, олборлолтод өртөж, эвдрэлд орсон газар нутгийг нөхөн сэргээхгүй , байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлж байгаа ААН-ийн тусгай зөвшөөрлийг цуцлах тухай санал боловсруулах эрх бүхий албан тушаалтанд уламжлах бодлого баримтлан ажиллана.

ТАВ: ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

5.1 Нутгийн хөгжил бүтээн байгуулалт

5.1.1 “Улсын тэргүүний сум” болох зорилт тавина ажиллана.

5.1.2 Өргөн сумын төв инженерийн шугам сүлжээг шинэчлэн өргөтгөх, төмөр замын байр болон гэр хорооллыг цэвэр бохир ус, дулааны шугамд холбох ажлыг үе шаттайгаар хийж хэрэгжүүлнэ.

5.1.3 Суманд цэвэрлэх байгууламжийг шинээр барих ажлыг үе шаттайгаар хийж гүйцэтгэнэ.

5.1.4 Сумын суурьшлын дэд бүсэд дэд бүтэц барина.

5.1.5 Хот хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу сум доторхи авто зам тавих асуудлыг шийдвэрлэнэ.

5.1.6 Сумын төвийн гэрэлтүүлэгийг үе шаттайгаар нэмэгдүүлнэ.

5.1.7 Сумын төвийг камержуулах ажлыг хийж гүйцэтгэнэ.

5.1.8 Их говийн зоригтны хүүхэд залуучуудын талбайн тохижилтын ажлыг үргэлжлүүлнэ.

5.1.9 Сумын төвийн нийтийн орон сууцнуудын дээвэр засварлах ажлыг бүрэн хийж дуусгана.

5.1.10 Хөдөөгийн багийн төвүүдийг шинээр барих, засварлах, тохижилтын ажлуудыг үргэлжлүүлэн хийнэ.

5.1.11 Сумын төв Эко –ОО-ийг бий болгоно.

ӨРГӨН СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34

Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.04.06 № 1-6/633
танай _____-ны № _____-т

**САЙХАНДУЛААН СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МОНГОЛ
АРДЫН НАМЫН ХОРООНД**

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Сайхандулаан сумын Хурлын сонгуульд оролцох "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Сайхандулаан сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль болон "Алсын хараа-2050", холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Сайхандулаан сумын "Монгол ардын нам"-ын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Сайхандулаан сумын "Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөрийг хавсаргав.

Хувийг: Сайхандулаан сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт...⁴...хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

**ОРОН НУТГИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
САЙХАНДУЛААН СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРООНЫ
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

**Уриалга: Орон нутгийхаа хөгжлийн төлөө
Олуулаа хамтдаа зүтгэе.**

Аймгийн МАН-ын Бага хурлаас дэвшүүлсэн бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлэх, ирэх дөрвөн жилд ажлын байрыг нэмэгдүүлэх, иргэдийн амьжиргааг дээшлүүлэх зорилтыг агуулсан мөрийн хөтөлбөрийг боловсрууллаа.

Энэхүү мөрийн хөтөлбөрөөр сумын МАН-ын хороо хөдөлмөрийн насны хүн бүрийг ажилтай орлоготой болгон өрх бүрийн орлогыг нэмэгдүүлэн ажилгүйдлийг багасгаж, ядуурлыг бууруулж ажиллана гэж үзэж байна. Мөрийн хөтөлбөрийг гадаад дотоодын хөрөнгө оруулалт, улсын төсөв орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжүүлэхээр тооцоо судалгаанд үндэслэгдсэн тул хэрэгжих бүрэн боломжтой юм.

Сумын МАН-ын хороо 4 бүлэг, 48 заалтаас бүрдсэн мөрийн хөтөлбөрийг сонгогч Танд толилуулж байна.

НЭГ. НИЙГМИЙН БОДЛОГО

- 1.1.1. Ажилгүйдлийг бууруулах чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж байгаа төсөл хөтөлбөрийг дэмжиж ажил эрхлэлтийн түвшинг дээшлүүлнэ.
- 1.1.2. Сумын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгжүүдийг төрийн бодлогоор дэмжиж, ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ.
- 1.1.3. Ажлын байр нэмэгдүүлэх, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийг дэмжих
- 1.1.4. Аймаг, орон нутгийн хэмжээнд ажилгүйдлийг бууруулах иргэдийг ажлын байраар хангах сумын бодлого хэрэгжүүлэх
- 1.1.5. Өрх бүр үйлдвэрлэгч хөдөлгөөн өрнүүлж бизнес эрхлэгч аж ахуйн нэгжүүдийн санхүүгийн болон эдийн засгийн чадавхийг дээшлүүлэхэд төрөөс дэмжлэг үзүүлэх
- 1.1.6. Ажилгүй иргэдэд боловсрол олгох, мэргэжил эзэмшүүлэх ажлын байраар хангах цогц бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх
- 1.1.7 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг ажилд оруулсан аж ахуйн нэгжийг төрийн бодлогоор дэмжинэ.
- 1.1.8. Залуу гэр бүл, амьдралын баталгаажих төвшнөөс доогуур орлоготой айлын хүүхдийн аж байдлын судалгааг жил бүр хийж, түүний мөрөөр тодорхой ажил зохиож, үр дүнг тооцно.
- 1.1.9. Сум, орон нутгаа хөгжүүлэх дэвшилтэт санал, санаачилга гарган төсөл, хөтөлбөр боловсруулсан залуучууд, баг хамт олныг төрийн бодлогоор дэмжинэ
- 1.1.10. Сумын төвийг ЭКО-00-той болгох

1.2 Боловсрол,эрүүл мэнд,соёлын бодлого

- 1.2.1. Боловсролын чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн үр дүнг тооцож, үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ.
- 1.2.2. Залуучуудын насан туршийн боловсролын хэрэгцээнд тохирсон хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ
- 1.2.3. Хүүхдийн сэтэхүйг хөгжүүлэх, монгол ёс заншлаа эзэмшүүлэх сургалтыг ахмадуудын хүчээр зохион байгуулах ахмадын өргөөнд танхимтай болох
- 1.2.4. Эрүүл мэндийн төвийн өргөтгөл хийж эхийн амрах байр барина.
- 1.2.5. Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд их засвар оруулах
- 1.2.6. СӨБ-ын байгууллагын үйл ажиллагааг дэмжиж багш хөгжлийн төвийг бий болгож тохижуулах, хөгжмийн заалыг цахилгаан тоног төхөөрөмжөөр хангах
- 1.2.7. Соёлын төвийг шинээр барина
- 1.2.8. Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгүүдийн гаднах орчинг тохижуулах, хүүхдэд ээлтэй орчин бүрдүүлэх.
- 1.2.9. Хүүхэд залуучуудын амьдрах ухааны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх
- 1.2.10. Сургууль, Соёлын төвийн секц дугуйлангуудын тоог нэмэгдүүлж сурагчдад мэргэжлийн баримжаа олгох бодлого барина.
- 1.2.11. Соёлын өвийг түгээн дэлгэрүүлэх, хамгаалах чиглэлээр ажлуудыг зохион байгуулах
- 1.2.12. Иргэдэд мэргэжлийн урлагийн шилдэг бүтээл, соёл, урлагийн чанартай үйлчилгээг хүргэхэд чиглэсэн төсөл хөтөлбөрүүдийг дэмжиж ажиллана
- 1.2.13. Хүн эмнэлгийн түргэн тусламжийн хүртээмжийн чанарыг сайжруулахад анхааран түргэн тусламжийн машинтай болох, хүнд өвчтнийг хянах монитер багажтай болгоход дэмжлэг үзүүлэх

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

- 2.1.1. Гэр хорооллын хашаа, эгнээ байршлыг цэгцэлж тохижуулан өнгө үзэмжийг сайжруулах
- 2.1.2. Сумын төвийн нэгдсэн хогийн цэгийг талбайн хэмжээг багасгаж эмх цэгцтэй болгох
- 2.1.3. Иргэдийн амьдрах ээлтэй орчинг бүрдүүлэх зорилгоор хоггүй орчинг бүрдүүлж био ОО-той болгох
- 2.1.4. Төвийн гудамж гэр хорооллын гудамжны гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэх
- 2.1.5 Залуу хоршоологчид хөтөлбөр хэрэгжүүлэх замаар ХАА-н бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, Хоршоог хөгжүүлэх дэд хөтөлбөрт санал оруулах. /Иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоотой/
- 2.1.6. Мал маллах сонирхолтой залуу гэр бүлийг малжуулах төсөлд хамруулна

- 2.1.7. Бэлчээрийн төлөв байдлын үнэлгээг бодитой хийж, бэлчээрийг зохистой ашиглахаар бэлчээрийн менежмент төсөл хэрэгжүүлэх
- 2.1.8. Сумын төвд ундны усны худаг гаргаж, цэнгэгжүүлэх төхөөрөмж суурилуулан, ухаалаг системд шилжүүлэх
- 2.1.9. Малчдад төрөөс үзүүлэх эмнэлэг, боловсрол, соёл, урлагийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулна
- 2.1.10. Малчдын худаг усны асуудалд анхаарч, отрын бэлчээрийг усжуулах, гаргасан худгийг лайдах сэргээн засварлах
- 2.1.11. Газар тариалан эрхлэгчдэд төрөөс дэмжлэг үзүүлэх
- 2.1.12. Хүлэмжийн аж ахуйг урамшуулан дэмжиж иргэдийг нарийн ногоогоор хангах
- 2.1.13. Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг урамшуулан дэмжиж нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх
- 2.1.14. Багуудын малчдын бэлчээр, усны асуудлыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлж отрын бэлчээрт гүний худаг гаргах
- 2.1.15. Сумын ахуйн үйлчилгээний төвд өргөтгөл хийж халуун ус, үсчиний ажлын байр нэмэгдүүлэх
- 2.1.16. Сумын төвийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг гүйцээж, сумандаа сайхан амьдрах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

ГУРАВ. БАЙГАЛЬ ОРЧИН АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН БОДЛОГО

- 3.1.1. Хүүхдийг багаас нь байгаль эх дэлхийдээ хайртай болгох зорилгоор "1 хүүхэд-1 мод" төслийг хэрэгжүүлэн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх
- 3.1.2. Суманд уул уурхайн лицензийн зөвшөөрлийг багасгах, газрын нөхөн сэргэлтийг хийх
- 3.1.3. Байгальд ээлтэй бизнесийн орчин бүрдүүлэх
- 3.1.4. Мод тарих ажлыг иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудтай хамтран хийж ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.

ДӨРӨВ. ТӨРИЙН АЛБАНЫ БОДЛОГО

- 4.1.1. Төрийн байгууллагуудын салбар хоорондын уяалдаа холбоог сайжруулж, төрийн албан хаагчдыг чадавхижуулах сургалтын нэгдсэн хөтөлбөрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлж, төрийн албан хаагчдын мэдлэг чадвар, хандлагыг шинэчилнэ.
- 4.1.2. Төрийн албан хаагчдын ёс суртахуун, мэндлэх ёсыг эзэмшүүлэх, харьцааны соёл эзэмшүүлэх сургалт зохион байгуулах, хариуцлага тооцож ажиллах
- 4.1.3. Иргэдийн оролцоонд тулгуурласан Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагыг чадавхижуулна.
- 4.1.4. Иргэдийн эрх, эрх чөлөө, хариуцлага, хууль дээдлэх зарчимыг удирдлага болгон төрийн албаны хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.
- 4.1.5. Төрийн албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ. Иргэд төрийн үйлчилгээг нэг дороос, авах ая тухтай боломжийг бүрдүүлж ажиллана.

4.1.6 Гэмт хэрэг, малын хулгай, архидалт, гэр бүлийн хүчирхийлэл, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд төрийн бодлогыг хэрэгжүүлж, иргэд олон нийтийн хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлж, дэмжиж ажиллана.

4.1.7 Зам тээврийн ослоос урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлж, орон нутгийн авто замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах хяналтыг сайжруулна.

4.1.8 Суурин газруудын болон уул уурхайн эдэлбэр газруудад байгаль орчны бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлж, иргэдийн оролцоо, хяналтын тогтолцоог бүрдүүлнэ.

4.1.9 Батлан хамгаалах болон гамшгаас хамгаалах төрийн бодлого, зорилтуудыг орон нутагт хэрэгжүүлж ажиллана.

САЙХАНДУЛААН СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО

2020.05.31

Сайхандулаан сум

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34

Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.08.06 № 16/34
танай _____-ны № _____-т

**УЛААНБАДРАХ СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МОНГОЛ
АРДЫН НАМЫН ХОРООНД**

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Улаанбадрах сумын Хурлын сонгуульд оролцох "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Улаанбадрах сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль болон "Алсын хараа-2050", холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

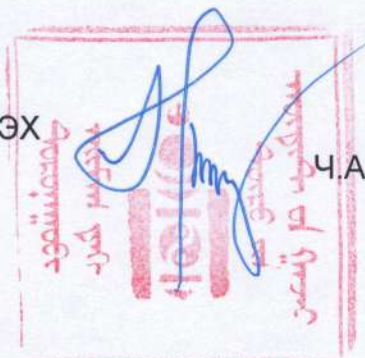
Улаанбадрах сумын "Монгол ардын нам"-ын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Улаанбадрах сумын "Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөрийг хавсаргав.

Хувийг: Улаанбадрах сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт...⁵...хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

**УЛААНБАДРАХ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРООНЫ 2020-2024 ОНЫ
ОРОН НУТГИЙН СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

НЭГ: НИЙГМИЙН БОДЛОГО

1.1. АЖЛЫН БАЙРЫГ НЭМЭГДҮҮЛЖ, ЯДУУРЛЫГ БУУРУУЛНА:

- 1.1.1. Ажилгүйдлийг бууруулах чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж байгаа төсөл хөтөлбөрийг дэмжиж, ажил эрхлэлтийн түвшинг тогтмол ахиулна.
- 1.1.2. Сумын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгжүүдийг төрийн бодлогын хүрээнд дэмжиж, ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ.
- 1.1.3. “Малжуулах төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх ажлыг үргэлжлүүлэх замаар ажилгүйдлийг бууруулж, малчдын амьдралын нөхцлийг сайжруулна.
- 1.1.4. Аймгийн хэмжээнд ашиглалтанд орох үйлдвэрүүдэд шаардлагатай ажилчидыг МСҮТ-өөр дамжуулан богино хугацааны сургалтанд хамруулж бэлтгэнэ.
- 1.1.5. Суманд шаардлагатай мэргэжилтэнүүдийг бэлтгэхэд боломжит бүхийл хэлбэрийн дэмжлэг үзүүлнэ.
- 1.1.6. Их дээд сургууль төгсөгчид, цэргийн албанаас халагдаж ирсэн иргэдийг эхний ээлжинд ажлын байраар хангах бодлого барьж ажиллана.

1.2. ГЭР БҮЛИЙН ХӨГЖЛИЙН ТАЛААР:

- 1.2.1. Аймгаас боловсруулан батлах “Хүүхдэд ээлтэй орон нутаг” дэд хөтөлбөрийн орон нутагт ханган ханган ажиллана.
- 1.2.2. Хүүхэд хөгжлийн төвийг шинээр байгуулж, гэр бүлийн талаарх болон бусад сургалт мэдээ, мэдээллийг хүргэн ажиллана.
- 1.2.3. Амжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур орлоготой залуу гэр бүлийг дэмжих ажлыг зохион байгуулна.
- 1.2.4. Жирэмсэний хяналтыг сайжруулан, эрт илрүүлэлтийг стандартын түвшинд хүргэж ажиллана.

1.3. АХМАД НАСТАН, ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ТАЛААР:

- 1.3.1. Ахмадуудын дунд жил бүр тэмцээн уралдаан зохион байгуулж, боломжит бүхий л хэлбэрээр дэмжин ажиллана.
- 1.3.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх, үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнийг борлуулахад тусалж дэмжинэ.
- 1.3.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг гадаад дотоодын их дээд сургуульд суралцахад дэмжлэг үзүүлнэ

1.1.ЭРҮҮЛ МЭНД АМЬДРАЛЫН БАТАЛГАА

Хүн амыг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх мэдлэг дадал, хандлагатай болгож, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэн, хүн амын дунд зонхилон тохиолдох өвчлөлийг бууруулна.

1.4.1. Эмч, ЭМТ-ийн ажилтануудын ур чадварыг дээшлүүлэхээр өндөр хөгжилтэй улс орон, дотоод гадаадын урт богино хугацааны сургалтуудад хамруулж, сайн туршлагыг нэвтрүүлнэ.

1.4.2. Эмнэлгийн байгууллагыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангаж үйлчилгээний чанарыг сайжруулна

1.4.3. Эрүүл мэндийн анхан шатны эрт илрүүлгийн тоног төхөөрөмжөөр бүрэн хангаж, чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.

1.4.4. Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд байгууллага, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлж, үйлчлүүлэгчидэд ээлтэй эрүүл мэндийн дэмжлэгт орчинг бүрдүүлнэ.

1.4.5. “Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах” дэд хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн, хүний дархлал хомсдолын вирус, сүрьеэ, бэлгийн замын халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, дархлаажуулалтыг сайжруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

1.4.6. “Эмийн талаар баритлах бодлого”-ийг хэрэгжүүлж, эм зүйн тусламж үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдалд тавих хяналтыг сайжруулна.

1.4.7. Хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийг бүрэн ханган ажиллаж, урьдчилан сэргийлэх олон талт ажлыг зохион байгуулна.

1.4.8. “Эрүүл шүд” аяныг өрнүүлж “явуулын амбулатори” шүдний үзлэгийг тогтмолжуулна.

1.4.9. Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг ахмадуудад хүргэх ажлыг тогтмолжуулж, чанарыг дээшлүүлнэ.

1.4.10. Эрүүл мэндийн төвд цогцос хадгадах байр шинээр барина.

1.5. БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, СПОРТЫН ЧИГЛЭЛЭЭР

Боловсрол, соёл урлагийн үйлчилгээг тэгш хүртээмжтэй хүргэж, чанар үр ашгийг тасралтгүй дээшлүүлж, боловсон хүчний мэдлэг, ур чадварыг нэмэгдүүлэн орчин нөхцлийг сайжруулна.

1.5.1. Багш ажилчидын хөдөлмөрийн таатай орчинг бүрдүүлж, шаардлагатай тоног төхөөрөмж, эд хөрөнгөөр бүрэн хангана.

1.5.2. Сургуулийн өмнөх насны хүүхдийн сурч боловсрох орчин нөхцлийг сайжруулан, сургалтын чанарыг ахиулан ажиллана.

1.5.3. Улс болон орон нутгийн чанартай сургалтад багш нарыг үе шаттай хамруулж, боловсролын болон мэргэжлийн зэргийг ахиулна.

1.5.4. Хичээлээс гадуур спортын төвийг түшиглэн секц дугуйлангууд хичээллүүлж, хүүхдийн авьяас чадварыг хөгжүүлнэ.

1.5.5. Эх хэлээрээ алдаагүй зөв бичих, ярих, илтгэх, сэтгэх ур чадвартай болгох хэрэгцээнд нийцүүлэн монгол хэлний сургалтыг сайжруулж, Монгол бичгийг сэргээн дэлгэрүүлж, сургаж өвлүүлэх, монгол бичгийн заах арга зүй, цахим хэрэглээг төлөвшүүлнэ.

1.5.6. “Үдийн хоол” хөтөлбөрийг хэрэгжилтийг ханган, тавих хяналтыг сайжруулна.

1.5.7. Хагас болон бүтэн өнчин хүүхдийг боловсрол эзэмших нөхцлөөр хангаж, дэмжиж ажиллана.

1.5.8. Насанд хүрэгчдийн дунд олон төрлийн секц дугуйлан хичээллүүлэн, олон төрлийн тэмцээн уралдааныг тогтмол зохион байгуулна.

1.5.9. “Бага олимп” спортын наадмыг 2 жилд нэг удаа зохион байгуулна.

1.5.10. Бүсийн чанартай соёл урлаг, спортын уралдаан тэмцээнийг жил бүр зохион байгуулна.

1.5.11. Номын сангийн ашиглалт, соёл урлагийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, соёлын биет болон биет бус өвийг хадгалах хамгаалах ажлыг эрчимжүүлж соён гэгээрүүлэх ажлуудыг зохион байгуулна.

1.5.12. Түүх соёлын дурсгалт газруудыг хамгаалах ажлыг иргэдийн оролцоонд тулгуурлан нэмэгдүүлж, Аймаг, сумын хамгаалалттай газрын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

1.5.13. Спортын олон төрлийг хөгжүүлэх, материаллаг баазыг бэхжүүлэхэд хувийн хэвшлийн оролцоог нэмэгдүүлж хамтран ажиллана.

1.5.14. Үндэсний спортын төрлүүдийг хөгжүүлж, залуу хойч үедээ өвлүүлэн уламжлуулахыг дэмжиж ажиллана.

1.5.15. Аймгийн болон түүнээс дээш чанартай спортын төрөлд өндөр амжилт гаргасан тамирчин, дасгалжуулагч нарыг урамшуулан ажиллана.

ХОЁР: БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

Хөдөө аж ахуйд онцлон анхаарч мал сүргээ өсгөн эрүүлжүүлж, таваарлаг чанарыг нь сайжруулан эрүүл малтай сум болж, бүтээн байгуулалт өрнүүлэн дэд бүтцэд ахиц гарган иргэдийн амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд эдийн засгийн бодлого чиглэгдэнэ.

2.1.1. Төрөөс малчдын талаар баримтлах бодлого, монгол малчин, монгол мал хөтөлбөрийг орон нутагт үр нөлөөтэй хэрэгжүүлнэ.

2.1.2. Малын үүлдэр угсааг сайжруулан эрүүлжүүлж эрүүл малтай сум болно.

2.1.3. Сумын төвийн хувийн орон сууцнуудыг инженерийн нэгдсэн шугам сүлжээнд холбоно.

2.1.4. Сумын төвийг аймагтай хатуу хучилттай авто замаар холбох ажлын техник эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулж, эхлүүлнэ.

2.1.5. Сумын төвийн орон сууцны тоог нэмэгдүүлнэ.

2.1.6. Сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд өөрчлөлт оруулна.

2.1.7. Малчдад жуулчлах малчдын хоршоо байгуулах санал санаачлагыг дэмжинэ.

2.1.8. Сумын төвийн гэр хорооллын жишиг гудамж төсөл хэрэгжүүлнэ.

2.1.9. Сумын төвийн 15/04 агаарын шугамын дэд станцыг нэмэгдүүлж, урсгал засвар, өргөтгөл хийнэ.

ГУРАВ: АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ, БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

Байгалийн нөөцийг үр өгөөжтэй ашиглан экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах, байгалийн нөөц баялагийг хамгаалах, хомсдлоос сэргийлэх, үр шимийг нь урт хугацаанд нь хүртэх боломжийг бүрдүүлэн, байгаль орчинд ээлтэй, хүртээмжтэй эдийн засгийн өсөлтийг бий болгож, орчны тогтвортой хөгжлийг хангана.

3.1. Байгаль орчны чиглэлээр:

3.1.1. Хүн амын ундны усны эх үүсвэрт цэвэршүүлэх төхөөрөмж тавих ажлыг үе шаттай зохион байгуулна.

3.1.2. Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газрын хэмжээг 40 хувьд хүргэнэ.

3.1.3. Байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлж байгаа компанийн тусгай зөвшөөрлийг цуцлуулж, газар нутгийг нөхөн сэргээнэ.

3.1.4. Уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэлтийг байгаль орчинд сөрөг үзүүлэхгүй байхаар зохион байгуулна.

3.1.5. Сумын төвийн 3 байршилд “ус түгээх-ухаалаг байр” байгуулна.

3.2. Ногоон хөгжлийн чиглэлээр:

3.2.1. Сумын заган ойг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажилд ТББ-ын оролцоог нэмэгдүүлж, сум, суурин газарт ногоон байгууламжийг ихээр байгуулсан иргэн ААН-ийг урамшуулна.

3.2.2. Иргэдийн өмчлөлийн газар дах ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

3.2.3. Ховор болон ашигт ургамлыг үржүүлэх, сэргээн нутагшуулах, тарьж ургуулах санал санаачлагыг дэмжин ажиллана.

3.3. Аялал жуулчлалын чиглэлээр:

3.3.1. Үндэсний зан заншил, уламжлал, түүх, соёл, унаган байгаль, нүүдэлчин ахуйг түшиглэсэн аялал жуулчлалыг дэмжинэ.

3.3.2. Аялал жуулчлалын гол чиглэлийн дагуу байгальд ээлтэй зогсоол, үйлчилгээний төвүүдийг барих хувийн хэвшлийн санал санаачилгыг дэмжинэ.

ДӨРӨВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

4.1. ТОГТВОРТОЙ, ХАРИУЦЛАГАТАЙ, ТӨРИЙН АЛБЫГ ТӨЛӨШҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР:

4.1.1. Төрийн албаны сул орон тоог нээлттэй мэдээлж, төрийн албаны мэргэшлийн шалгалт, төрийн байгууллагуудын удирдах албан тушаалтныг сонгон шалгаруулалтанд оролцох боломжийг хангана.

4.1.2. Сумын ИТХ, Засаг дарга түүний Тамгын газрын үйл ажиллагааны уялдааг ханган, олон нийтэд ил тод нээлттэй ажиллана.

4.1.3. Сумын Засаг дарга, түүний Тамгын газрын үйл ажиллагаа, шийдвэр гаргах үйл явцад иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагын төлөөллийг оролцуулна.

4.1.4. Төрийн байгууллагын үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг олон нийтэд үнэн бодитоор шуурхай хүргэнэ.

4.1.5. Төрийн албан хаагчийн нийгмийн баталгааг хангах, сургах сургалтын хөтөлбөрүүдийг үргэлжлүүлэн, хэрэгжилтийг эрчимжүүлнэ.

4.1.6. Төрийн албан харилцаанд үндэсний бичгийг хослуулан хэрэглэх нөхцөлийг бүрдүүлэх бэлтгэл ажлыг хангана.

4.1.7. Төрийн албан хаагчдыг ажил мэргэжлийн чиглэлээр нь дотоодын их дээд сургуулиудад суралцахыг дэмжинэ.

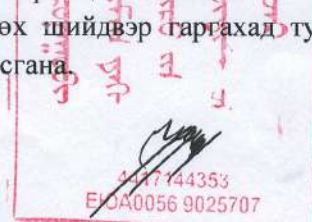
4.1.8. Албан хаагчдыг мэдлэг боловсрол, туршлага чадварыг нь харгалзан томилох, дэвшүүлэх зарчмыг баримталж, жендерийн тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангана.

4.1.9. Багийн Засаг дарга нарын албаны унааг ээлж дараалалтайгаар шинэчилнэ.

4.1.10. Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагаа, төрийн албан хаагчдыг иргэдээр үнэлүүлэх, үнэлгээнд үндэслэн үйл ажиллагааг сайжруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

4.1.11. Төрийн байгууллагын үйл ажиллагааг иргэдэд ойлгомжтой, хүртээмжтэй тайлагнах ажлыг зохион байгуулахад иргэдийн оролцоог хангана.

4.1.12. Нийтээр дагаж мөрдөх шийдвэр гаргахад тухайн орон нутгийн иргэд, олон нийтийн байгууллагуудын саналыг тусгана.

- 4.1.13. Эрх бүхий албан тушаалтнаас гарч буй шийдвэрийн эрх зүйн үндэслэлийг хянаж, хуульд нийцүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.
- 4.1.14. Архинд донтох эмгэгээс урьдчилан сэргийлэх, архинаас гарах иргэдийн үүсгэл санаачилгаар байгуулагдсан “АА” бүлгийн үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.
- 4.1.15. Олон нийтийн дунд гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх олон төрөлт арга хэмжээг зохиолн байгуулж, шуурхай байдлыг хангаж, гэмт хэргийн гаралтыг бууруулна.
- 4.1.16. “Нэг баг-Нэг агт” хөдөлгөөн өрнүүлж, хил хамгаалах үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлнэ.
- 4.1.17. Архивын баримтын аюулгүй байдлын баталгааг хангаж, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах арга хэмжээ авна.
- 4.1.18. Малын хулгайтай тэмцэх чиглэлээр багийн Засаг дарга нарын үйл ажиллагааг чиглүүлж, энэ төрлийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх сургалт зохион байгуулж, үр дүнг дээшлүүлнэ.

4.2. ЦЭРЭГ, ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР

- 4.2.1. Сумын хэмжээнд гамшгаас хамгаалах арга хэмжээг зохион байгуулах бэлтгэл бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.
- 4.2.2. Олон нийтийн оролцоонд тулгуурласан гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагааг төлөвлөн хэрэгжүүлнэ.
- 4.2.3. Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээлэл дамжуулах нэгдсэн дадлага сургуулийг зохион байгуулж, техник хэрэгслийн хүчин чадлыг сайжруулна.
- 4.2.4. Сумын хэмжээнд өвс, тэжээлийн нөөц бэлтгэх санг бэхжүүлж, нэмэгдүүлнэ.
- 4.2.5. Батлан хамгаалах багц хуулиудыг сурталчлах сургалт сурталчилгаа, уралдаан тэмцээнийг олон нийтийн дунд зохион байгуулна.
- 4.2.6. Дайчилгааны бэлтгэл нөөцийн бэлтгэл үүрэгтэн, дүйцүүлэх албаны бүрэлдэхүүний сургалтад бэлтгэл үүрэгтнүүдийг хамруулна.
- 4.2.7. Дайчилгааны нөөцийн бэлтгэл офицер I, II зэргийн бэлтгэл үүрэгтнүүдийн сургалтыг Аймгийн цэргийн хэлтэстэй хамтран зохион байгуулна.
- 4.2.8. Зэвсэгт хүчний болон хил хамгаалах салбарын үйл ажиллагаанд орон нутгийн байгууллагуудын хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.

4.3. ГАДААД ХАРИЛЦААНЫ ЧИГЛЭЛЭЭР

- 4.3.1. Орон нутгийн аюулгүй байдал, ард түмний язгуур эрх ашгийг хамгаалах бодлогыг баримтлан олон улс, бүс нутгийн банк, төсөл хөтөлбөрийн нэгжүүдтэй хамтран ажиллаж, хөнгөлөлттэй зээл, тусламж дэмжлэг авах нөхцөл бүрдүүлэн бүтээн байгуулалтын төслүүдийг үр дүнтэй хамтран хэрэгжүүлнэ.
- 4.3.2. Хөрш улс орон, муж, тосгоны залуучуудыг суралцах, мэргэжил мэдлэгийг дээшлүүлэх, туршлага судлуулах, чуулган зөвлөгөөнд оролцуулахыг дэмжинэ.

УЛААНБАДРАХ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34

Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.08.06 № 16/016
танай _____-ны № _____-т

**ХАТАНБУЛАГ СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МОНГОЛ
АРДЫН НАМЫН ХОРООНД**

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хатанбулаг сумын Хурлын сонгуульд оролцох "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Хатанбулаг сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль болон "Алсын хараа-2050", холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Хатанбулаг сумын "Монгол ардын нам"-ын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Хатанбулаг сумын "Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөрийг хавсаргав.

Хувийг: Хатанбулаг сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт...4....хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

Монгол Ардын Намын Хорооны Бүх гишүүдийн
Хурлын 2016 оны 25 сарын 18-ны өдрийн 27-р
тогтоолын хавсралт

**ХАТАНБУЛАГ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРООНЫ
2020-2024 ОНЫ ОРОН НУТГИЙН СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

Хатанбулаг сумын Монгол Ардын Намын Хороо орон нутгийн хурлын 2016 оны сонгуульд оролцсон мөрийн хөтөлбөрийг амжилттай хэрэгжүүлж 2020 оны сонгуульд оролцох мөрийн хөтөлбөрөө иргэдийн санал, хүсэлтэд үндэслэн, өрх бүрийн бодит орлогыг нэмэгдүүлэх, тооцоо судалгаанд үндэслэн боловсруулалаа. Мөрийн хөтөлбөрийг гадаад дотоодын хөрөнгө оруулалт, төсөл хөтөлбөр, төсөв санхүүгийн зөв бодлогоор хангаж, бүтээн байгуулалт өрнүүлэн урьдын адил бүрэн хэрэгжүүлсэнээр сумын нийгэм эдийн засгийн хөгжил, ард иргэдийн амьдралд ахиц, өөрчлөлт гарна гэж үзэж байна. Сумын Монгол Ардын Намын Хороо орон нутгийн хурлын 2020 оны сонгуульд оролцох мөрийн хөтөлбөрийг сонгогч таньд толилуулж байна.

НЭГ. НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД

- 1.1. Ажлын байр хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.
- 1.2. Сумын хэмжээний ажилгүйдлийг үе шаттай бууруулж хөдөлмөрийн насны хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшинг нэмэгдүүлнэ.
- 1.3. Мал маллах сонирхолтой залуу гэр бүлийг малжсауулах төсөлд тэргүүн ээлжинд хамруулна.
- 1.4. Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй Уул уурхайн компани, аж ахуйн нэгжийг төрийн бодлогоор дэмжиж ажлын байр нэмэгдүүлнэ.
- 1.5. Сумын хэмжээнд өрхийн амьжиргааны түвшинг тодорхойлж нэн ядуу, амьжиргааны түвшин доогуур өрхөд чиглэсэн нийгмийн хамалжийн цогц бодлого арга хэмжээг төр засгийн бодлоготой уялдуулан авч хэрэгжүүлнэ.
- 1.6. Өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдийг хувийн хэвшлийн хөрөнгөөр суманд болон аймагт баригдах нийтийн орон сууцанд хамрагдах боломжоор хангана.
- 1.7. Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор "Орлоготой залуу" хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ.
- 1.8. Залуу гэр бүлийг хувийн хэвшлийн хөрөнгөөр суманд баригдах нийтийн орон сууцанд хамрагдах бодлого баримтлан ажиллана.
- 1.9. Ахмад настнуудыг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн нарийн мэргэжлийн үзлэг оношлогоонд хамруулна.
- 1.10. Ахмад настнуудыг хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар баригдах нийтийн орон сууцанд хамрагдах бодлого баримтлан ажиллана.
- 1.11. Ахмадын хуучин өргөөг их засварт оруулан ашиглалтыг сайжруулна.
- 1.12. Эрүүл мэндийн төвийг шинэчлэн өргөтгөл хийнэ.
- 1.13. Цахим эрүүл мэнд төслийг орон нутагт хэрэгжүүлнэ.
- 1.14. Эрүүл мэндийн чиглэлээр төрөөс хэрэгжүүлж буй төсөл хөтөлбөрүүдэд иргэдийн оролцоог ханган чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

44171/2023
БҮЯА 0056 9025707

- 1.15.Эрүүл мэндийн төвийн үйл ажиллагааг иргэдэд ойртуулан чанар хүртээмжийг сайжруулна.
- 1.16."Элэг бүтэн Монгол" хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг улам эрчимжүүлж элэгний В, С вирусын голомтыг бүрэн устгах ажлыг ойрын жилүүдэд дуусгана.
- 1.17.Суманд гэр цэцэрлэг, хүүхэд асрах төв, хүүхэд харах үйлчилгээ эрхлэгчдийг бүх талаар дэмжиж ажиллана.
- 1.18.Хүүхдийн Цэцэрлэгийн барилгад их засвар хийх.
- 1.19.Цэцэрлэгийн хүүхдийн зөөлөн эдлэл, тоног төхөөрөмжийг сайжруулах.
- 1.20.Ерөнхий боловсролын сургуулийн болон Цэцэрлэгийн багш нарын мэргэжил, боловсролыг дээшлүүлж давтан сургалтанд хамруулах мэргэшүүлэх.
- 1.21.Сумын Ерөнхий Боловсролын Бага сургуулийн хичээлийн байрны өргөтгөлийг хийх. /560 хүүхэд/
- 1.22.Багш нарын 8 айлын орон сууцыг шинэчлэх.
- 1.23.ЕБСургуулийн спорт зааланд урсгал засвар хийх, тоног төхөөрөмжөөр хангах.
- 1.24.Соёлын төвийн ажилтнуудын мэргэжил ур чадварыг дээшлүүлэх мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангах.
- 1.25.Орон нутагт нэн шаардлагатай мэргэжлийн боловсон хүчнийг тогтвор суурьшилтай ажиллуулах нөхцөл боломжийг бүрдүүлэх.
- 1.26.Биеийн тамир, спортын тоноглол бүхий талбайг байгуулна.
- 1.27.Сумын Соёлын төв, Спорт цогцолборыг материаллаг баазаар хангах.
- 1.28.Иргэдийн хөгжлийн төвийн дотор тохижилт тоног төхөөрөмжөөр хангах.

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

- 2.1.Хатанбулаг Ханги чиглэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам барьж Ханги суурьшлийн бүсийг байнгын эрчим хүчээр хангахад орон нутгаас идэвхитэй оролцоно.
- 2.2.Сумын төвийг хатуу хучилттай авто замаар, Ханги, Мандал, Зүүнбаян чиглэлийн төмөр замтай холбох ТЭЗҮ боловсруулан эхлүүлнэ.
- 2.3.Сумын төвд шилэн кабель тавьж өндөр хурдны интернэт, мэдээлэл холбооны үйлчилгээг нэвтрүүлэн, интернет үйлчилгээний тусгай цэгтэй болгох.
- 2.4.Ундны усны стандарт шаардлага хангаагүй зарим цэгт цэвэршүүлэх төхөөрөмж тавьж ухаалаг худгийн системийг бүх худгуудад нэвтрүүлнэ.
- 2.5.Сум хөгжүүлэх сангийн хөрөнгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж, орон нутагт нэн шаардлагатай төсөл хөтөлбөрийг санхүүжүүлэн нутгийн брэнд бүтээгдэхүүнтэй болох.
- 2.6.Сумын төвийн шинэ суурьшлийн бүсэд дэд бүтцийг сайжруулах.
- 2.7.Сумын төв болон Ханги суурьшлийн бүсийн гудамжны гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэн, хуучин нарны сэргээгдэх эрчим хүчээр асдаг гэрэлтүүлэгүүдийг бүрэн засварлаж ашиглалтад оруулна.
- 2.8.Сумын төвийн ундны усны цэгийг нэмэгдүүлэх болон шинэ суурьшлийн бүсэд гүний худаг шинээр гаргана.
- 2.9.Сумын төвийн хог хаягдлын менежментийг боловсронгуй болгож хогийн цэгийг цэгцэлж стандартын шаардлагад нийцүүлж ажиллана.
- 2.10.Төвлөрсөн цэвэр, бохир, дулааны шугамыг иргэдийн өмчийн газарт ойртуулан үе шаттай нэмэгдүүлнэ.

- 2.11.Ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбай, авто зогсоол бүхий төвлөрсөн орон сууц барина.
- 2.12.Ханги хилийн боомтод төвлөрсөн уурын зуух барьж нэгдсэн халаалт цэвэр, бохир усны шугамд тавина.
- 2.13.Төрөөс малчдын талаар баримтлах бодлого "Монгол мал" үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангаж малын үүлдэр угсааг сайжруулан тоонд бус чанарт анхаарч шилмэл цөм сүрэгтэй болох.
- 2.14.Бэлчээрийн төлөв байдлын үнэлгээг бодитой хийж бэлчээрийг зохистой ашиглахаар бэлчээрийн менежмент төслийг хэрэгжүүлнэ.
- 2.15."Ус чандмань эрдэнэ" хөтөлбөр боловсруулан усны ойрын 10 жилийн бодлогыг тодорхойлж, малчдын ундны болон бэлчээрийн усны хангамжийг үе шаттай нэмэгдүүлж цэнгэг усыг бохирдуулахгүй хамгаална.
- 2.16.Сумын Мал эмнэлэг үржлийн алба болон мал эмнэлэгийн тасгийн албыг бэхжүүлж, боловсон хүчнийг сургаж, ажиллах тоног төхөөрөмжийг шийдвэрлэнэ.
- 2.17.Цахилгааны шөнийн тарифын асуудлыг суманд бүрэн шийдвэрлэх.
- 2.18.Суманд малын тэжээл бэлтгэх цех байгуулна.
- 2.19.Аж ахуйн нэгж, өрхөд гахай, тахиа, шувуу, үржүүлэх нөхцлийг бүрдүүлж үйл ажиллагааг дэмжинэ.
- 2.20.Хөдөөд гүний худаг шинээр гаргана.
- 2.21.Сумын нутаг дэвсгэрт зэрлэг ан амьтан услах зорилгоор "Хөв цөөрөм" байгуулна.
- 2.22.Хөдөөгийн багуудад цахилгаан халаалтыг шийдвэрлэх.
- 2.23.Хөдөөгийн багуудад үүрэн телефоны сүлжээг нэвтрүүлэх.
- 2.25.Сумын Засаг Даргын Тамгын Газрын өргөтгөлийг хийнэ.

ГУРАВ. БАЙГАЛЬД ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ

- 3.1.Улсын болон аймаг сумын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн талбайн хэмжээг хэмэгдүүлж ховор болон ховордож буй ан амьтан, ургамал, түүх, соёлын дурсгалт газруудын хамгаалалтыг сайжруулж улс, аймаг, сумын тусгай хамгаалалтад авна.
- 3.2.Хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлнэ.
- 3.3.Сумын хэмжээнд мод бут зүлэг тарих хөдөлгөөнийг өрнүүлж ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх бодлого барьж ажиллана.
- 3.4.Ханги хилийн боомтыг түшиглэн хил орчмын аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.
- 3.5.Хөрш болон хамтын ажиллагаатай улс орон, тэдгээрийн муж хотуудтай гэрээ, хэлэлцээр байгуулж үр өгөөжийг нь сумын эдийн засаг, нийгмийн хөгжилд түлхүү ашиглах бодлого барьж ажиллана.Багш, эмч сурагч солилцоог сайн туршлагад сургах, монгол уламжлал, ХАА, соёл урлагийн чиглэлээр хамтарсан томоохон уралдаан тэмцээнийг зохион байгуулах.
- 3.6.Орон нутгийнхаа өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх, гадаад харилцааг үр ашигтай болгох, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, тогтвортой хөгжлийг хангахад анхаарна.

ДӨРӨВ. ТӨРИЙН АЛБАНЫ БОДЛОГО

- 4.1.Иргэдийнхээ оролцоонд суурилсан төрийн албыг бий болгоно.

- 4.2.Цахим төрийн албыг хэрэгжүүлнэ.
- 4.3.Авлига, ашиг сонирхлын зерчлөөс ангид төрийн албыг төлөвшүүлнэ.
- 4.4.Орон нутагт зохион байгуулагдаж буй төсөл хөтөлбөр, тендер шалгаруулалтыг цахимаар явуулж ил тод, нээлттэй, үр өгөөжтэй болгоно.
- 4.5.Судалгааны үр дүнг орон нутгийн төрийн бодлого боловсруулахад ашиглана.
- 4.6.Болзошгүй гамшиг, эрсдэлээс хамгаалах санг бэхжүүлж, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.
- 4.7.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын захиргааг суманд шинээр бий болгоно.
- 4.8.Төрийн албан хаагчдын мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулан хэрэгжүүлнэ.
- 4.9.Иргэдэд үйлчлэх нэг цэгийн үйлчилгээний төвийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.
- 4.10.Иргэний нийгмийн байгууллага, төрийн бус байгууллагын үйл ажиллагааг дэмжиж тэдэнтэй хамтарч ажиллах.
- 4.11.Ханги Мандалын хилийн боомтыг түшиглэн "Ханги" багийг шинээр байгуулан төлөвлөлтийг зөв зохион байгуулалттайгаар хийж төрийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулна.
- 4.12.Иргэдийн оролцоонд тулгуурласан Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагыг бэхжүүлнэ.

ХАТАНБУЛАГ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34

Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.08.06 № 1-6/635
танай _____-ны № _____-т

**ХӨВСГӨЛ СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МОНГОЛ
АРДЫН НАМЫН ХОРООНД**

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хөвсгөл сумын Хурлын сонгуульд оролцох "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Хөвсгөл сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль болон "Алсын хараа-2050", холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Хөвсгөл сумын "Монгол ардын нам"-ын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Хөвсгөл сумын "Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөрийг хавсаргав.

Хувийг: Хөвсгөл сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт.....⁸хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

ОРОН НУТГИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ХӨВСГӨЛ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРООНЫ МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Монгол Улсын Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал 2030, мөн Монгол Ардын Намын мөрийн хөтөлбөр, Дорноговь аймгийн Монгол Ардын Намын мөрийн хөтөлбөр, “Хөвсгөл сумаа хөгжүүлэх эдийн засгийн хөгжлийн хэтийн төлөвлөгөө 2024” болон ард иргэдээс гарсан санал хүсэлтэд тулгуурлан тооцоо судалгаанд үндэслэгдсэн, хүний хөгжил, аюулгүй байдлыг хангах зорилтыг агуулсан, төрөлх сумаа эрчимтэй хөгжүүлэх эрхэм зорилгыг дэвшүүлж сумын МАН-ын хорооноос мөрийн хөтөлбөрөө Сонгогч Танд толилуулж байна.

Сумын нийгэм, эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт, олон улсын төсөл, хөтөлбөр, төсөв санхүүгийн зөв бодлогоор хангаж, их бүтээн байгуулалт өрнүүлэн, төрөлх нутгаа 2020-2024 он хүртэл эрчимтэй хөгжүүлэх цогц арга хэмжээг энэхүү мөрийн хөтөлбөрөөр хэрэгжүүлнэ.

НЭГ. НИЙГМИЙН БОДЛОГО

/Тогтвортой орлоготой, ажлын байртай, оюунлаг, эрүүл иргэн Таны төлөө/

1.1 ЭРҮҮЛ МЭНД - АМЬДРАЛЫН БАТАЛГАА

1.1.1 Эрүүл мэндийн чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэнд анхаарч эрчимжүүлнэ.

1.1.2 Сумын эрүүл мэндийн төвийн үйл ажиллагааны хүртээмжийг сайжруулж эмнэлгийн үзлэг, үйлчилгээг түргэн шуурхай, хүртээмжтэй, чирэгдэлгүй байлгах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

1.1.3 Хүн амын дунд зохион явуулах эрүүл мэндийн сургалт сурталчилгааг тогтмолжуулан үйл ажиллагааг нь сайжруулах

1.1.4 Сумын хүн эмнэлгийг мэргэжлийн боловсон хүчнээр бүрэн хангах ажлыг шийдвэрлэж хэвийн үйл ажиллагааг ханган ажиллана.

1.1.5 Эмч, эмнэлгийн мэргэжлийн албан хаагчдын мэргэжил боловсролыг дээшлүүлж давтан сургалтанд хамруулна

1.1.6 Биеийн тамир спортын чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэнд анхаарч эрчимжүүлнэ

1.1.7 Нийтийн биеийн тамирыг хөгжүүлэх үйл ажиллагааг идэвхжүүлнэ.

1.1.8 Спортын төрлүүдийн сургалтыг чанаржуулан шилдэг тамирчдыг бэлтгэнэ.

1.1.9 Хүн амын дунд зонхилон тохиолддог өвчлөлийн шалтгааныг судлан тодорхойлж эрүүлжүүлэх зорилгоор “ЭРҮҮЛ ХӨВСГӨЛЧҮҮД” сумын дэд хөтөлбөрийг баталж хэрэгжүүлнэ

1.1.10 Эрүүл мэндийн төвийн автомашины парк шинэчлэл хийнэ.

1.2 БОЛОВСРОЛ- ХӨГЖЛИЙН ТУЛГУУР

1.2.1 Боловсролын чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэнд анхаарч эрчимжүүлнэ

1.2.2 Хүүхдийн цэцэрлэг болон Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын орчныг улам сайжруулна.

1.2.3 Сургуулийн болон цэцэрлэгийн багш нарын мэргэжил боловсролыг дээшлүүлж давтан сургалтанд хамруулна

1.2.4 Цэцэрлэгийн хүүхдийн анги бүлгүүдэд шаардагдах тоглоом, техник хэрэгслийг шийдвэрлэх.

1.2.5 Бүтэн болон хагас өнчин хүүхдийг боловсрол эзэмших, мэргэжил олгох нөхцлөөр дэмжинэ.

1.2.6 Хүүхэд нэг бүрийг хөгжүүлэх, боловсролын чанарыг дээшлүүлэхэд анхаарч “Орон нутгийн сургуулийн шинэчлэл” дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд онцгой анхаарч багшийн бүтээлч хандлагыг нэмэгдүүлж ажлын үр дүнгээрээ “ТЭРГҮҮЛЭГЧ” зорилтыг хангуулна.

1.2.7 Бүс, аймаг, улсын олимпиадад оролцож буй багш, сурагчдыг бодлогоор дэмжинэ. Тэргүүний сурагч, мэргэжлээрээ тэргүүлэгч багш нарыг урамшуулах бодлого баримтлана.

1.2.8 Багш нарын практикийг дээшлүүлэх бодлогын хүрээнд СӨБ, ЕБС-ийн багш нарын туршлага судлах ажилд дэмжлэг үзүүлнэ

1.2.9 Дотуур байрны сурагчдын ая тухтай амьдрах орчныг тохижуулж улам сайжруулна

1.2.10 Багш хөгжлийн төвийн орчныг сайжруулахад туслалцаа үзүүлнэ

1.2.11 “Боловсролыг дэмжих сан”-г өргөжүүлнэ

1.2.12 Ерөнхий боловсролын сургуулийн дэргэдэх номын сангийн үйл ажиллагааг өргөтгөж сурагчдын мэдлэг боловсролоо дээшлүүлэх орчныг бүрдүүлнэ.

1.2.13 Оюуны спортыг дэмжиж энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа сумын шатрын клубын үйл ажиллагааг дэмжинэ.

1.2.14 ЕБС-ийн 320 хүүхдийн багтаамжтай шинэ сургуулийн барилга барих ажлыг холбогдох газарт уламжилж шийдвэрлүүлэх.

1.2.15 Анги кабинет, лабораторийг тохижуулахад үе шаттай дэмжлэг үзүүлнэ.

1.2.16 Ерөнхий боловсролын сургуулийн дэргэдэх Насан туршийн боловсролын төвийн үйл ажиллагааг дэмжиж иргэд үйлчлэх орчин нөхцлийг бүрдүүлж, техник хэрэгслээр хангах

1.3 СОЁЛ УРЛАГ- ҮНЭТ БАЯЛАГ

1.3.1 Соёл урлагийн байгууллагын мэргэшсэн хүний нөөцийг бэлтгэж, ажиллах нөхцлийг сайжруулж ажилтнуудыг мэргэжил дээшлүүлэх, давтан сургалтанд хамруулна.

1.3.2 Соёлын биет болон биет бус өвийг хамгаалах бодлого хэрэгжүүлнэ

1.3.3 Номын сангийн номын фондыг нэмэгдүүлнэ

1.3.4 Сумын нутаг дэвсгэр дээрх түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалуудыг хамгаалалтанд нэмж авна.

1.3.5 Хөдөөгийн малчдад үзүүлэх урлаг соёлын арга хэмжээг тогтмолжуулан чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.

1.3.6 Соёлын байгууллагын гэрэлтүүлэг, техник, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийнэ.

1.3.7 “Соёл спортын цогцолбор төв” –ийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ.

1.3.8 Улс, аймаг, сумын тусгай хамгаалалттай газруудыг хаягжуулах, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхэд анхаарна.

1.4 АЖЛЫН БАЙР-ХӨДӨЛМӨРИЙН ҮР ШИМ

1.4.1 Ажилгүйдлийг бууруулах чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэнд анхаарч эрчимжүүлнэ.

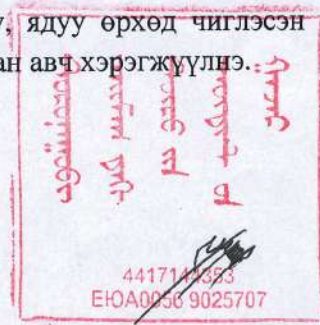
1.4.2 Хөдөлмөрийн насны хүн амын ажил эрхлэлтийн түвшинг нэмэгдүүлж, ажилгүйдлийг үе шаттайгаар бууруулах замаар иргэн бүр ажилтай, тогтвортой орлоготой байх, өрхийн дундаж орлогыг жил дараалан өсгөх бодлого барина.

1.4.3 Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж ажлын байр бий болгож буй ажил олгогч, хувийн хэвшлийн жижиг дунд үйлдвэрлэл, хоршоолол, үйлчилгээ эрхлэгчдийг нэгдсэн бодлогоор дэмжиж, санхүүгийн чадавхтай болгох нөхцлийг бүрдүүлнэ.

1.4.4 Малжуулах төсөл хэрэгжүүлж иргэдийг малжуулах замаар ажилгүйдлийг бууруулж малчдын хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлнэ.

1.4.5 Ажилгүй иргэдийг мэргэжил олгох төрөл бүрийн сургалтанд хамруулж ажлын байр бий болгох бодлого баримтална.

1.4.6 Өрхийн амжиргааны түвшинг шинэчлэн тогтоож нэн ядуу, ядуу өрхөд чиглэсэн нийгмийн халамжийн цогц арга хэмжээг төр засгийн бодлоготой уялдуулан авч хэрэгжүүлнэ.

1.5 ГЭР БҮЛ – ЗАЛУУЧУУД-ЭМЭГТЭЙЧҮҮД

1.5.1 Гэр бүлийг дэмжих чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд анхаарч эрчимжүүлнэ.

1.5.2 Өрх толгойлсон эмэгтэйчүүд, залуу гэр бүл, ахмад настнуудыг хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар аймаг, суманд баригдах нийтийн орон сууцанд эхний ээлжинд хамруулах бодлого баримтална.

1.5.3 АА бүлгийн үйл ажиллагааг дэмжинэ

1.5.4 Мал маллах сонирхолтой залуу гэр бүлийг малжуулах төсөлд хамруулна.

1.5.5 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд чиглэсэн орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэнд анхаарал тавьж эрчимжүүлнэ.

1.5.6 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг ажлын байраар хангасан аж ахуйн нэгж, байгууллагуудыг урамшуулах төрийн бодлогыг хэрэгжүүлэх, төрөл бүрийн төсөл хөтөлбөрт хамруулах бодлого баримтална.

1.6 АХМАДАА ДЭЭДЭЛЖ АЧЛАЛЫГ ХАРИУЛНА

1.6.1 Ахмадуудад чиглэсэн орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэнд анхаарал тавьж эрчимжүүлнэ.

1.6.2 Ахмад настнуудыг жилд 2-оос доошгүй удаа эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн үзлэг оношлогоонд хамруулна.

1.6.3 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг ахмадуудад хүргэх зорилгоор гэрт нь эмчилгээ сувилгаа хийдэг болгоно.

1.6.4 Сумын ахмадын байрыг улам тохижуулж, үйл ажиллагааг нь тогтмолжуулахад дэмжлэг үзүүлнэ.

1.6.5 Ахмадуудын хэрэгцээ чадамжид суурилсан хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж орлогыг нь нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.

ХОЁР. ТӨРИЙН АЛБАНЫ БОДЛОГО

Иргэдээ дээдэлсэн, Иргэдийнхээ итгэл дэмжлэгийг хүлээсэн

хариуцлагатай төрийн албыг бэхжүүлнэ

2.1 Бүх шатны төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулж хүнд сурталгүй, зарчимч, шуурхай, ил тод, нээлттэй байдлыг бэхжүүлнэ

2.2 Төрийн байгууллагуудын төрийн нууцад хамаарахаас бусад мэдээллийг иргэд тогтмол авах боломжоор хангана

2.3 Төрийн албан хаагч ёс зүйг эрхэмлэж эрхэлсэн ажилдаа эзэн нь байж иргэдийн санал хүсэлтийг хуулийн хугацаанд багтаан шийдвэрлэдэг байна.

2.4 Хөдөөгийн багуудын ажиллах нөхцлийг улам сайжруулж багийн албыг багийн иргэдэд ойр дөт ажиллах боломжийг нэмэгдүүлнэ.

2.5 Аливаа төсөл, тендер шалгаруулалтыг ард иргэдэд ил тод, нээлттэй, үр өгөөжтэй, сумын иргэд өөрсдөө баг болж хэрэгжүүлдэг байх нөхцлийг нэмэгдүүлнэ.

2.6 Төрийн албан хаагчдын ажиллах нөхцлийг сайжруулж, мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх сургалтанд тогтмол хамруулж байх

2.7 Орон нутагт нэн шаардлагатай байгаа боловсон хүчнийг бэлтгэхэд онцгой анхаарч сурч боловсроход нь дэмжлэг үзүүлж эргэн сумандаа ирж ажиллах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

2.8 Төрийн албан хаагчдын компьютер, техник хэрэгслийг үе шаттайгаар шинэчилж ажиллах нөхцлийг сайжуулна

ГУРАВ. ХҮНС, ХАА-Н БОДЛОГО

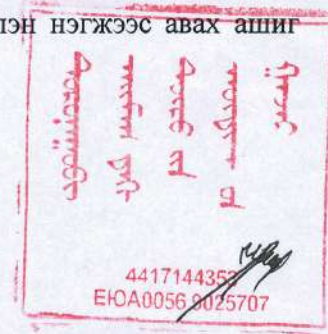
3.1 “Эрүүл хүнс- Амьдралын баталгаа” дэд хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

3.2 Төрөөс малчдын талаар баримтлах бодлого, “монгол мал” үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлнэ.

3.3 ХАА-н чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг анхаарч эрчимжүүлнэ.

3.4 Мал сүргээ өсгөх малчдын санал санаачлагыг бүх талаар дэмжиж сүрэгт шилдэг омгийн малын эзлэх хувийн жинг тогтмол нэмэгдүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

3.5 Мал эмнэлэг үржлийн ажлын хөтөлбөр боловсруулан хэрэгжүүлж малын гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх паразит өвчнийг устган малыг эрүүлжүүлэн нэгжээс авах ашиг шимийг нэмэгдүүлнэ.

3.6 “Ус-Чандмань эрдэнэ” хөтөлбөр боловсруулж малчдын ундны ус болон бэлчээрийн усан хангамжийг үе шаттайгаар нмэгдүүлж хувиараа худаг гаргасан иргэнийг бүх талаар дэмжиж урамшуулна.

3.7 Газар тариалан, хүлэмжийн аж ахуй эрхэлж төмс, хүнсний ногоо, нарийн ногоо, жимс жимсгэнэ тариалах иргэн, ААН-ийг бодлогоор дэмжинэ.

3.8 Тэмээчдын холбоог байгуулж тэмээн сүргийг өсгөх бодлогыг дэмжиж “Шилмэл хээлтүүлэгч-Торгон сүрэг” сумын хөтөлбөрийг баталж хэрэгжүүлнэ

ДӨРӨВ. ҮЙЛДВЭРЛЭГЧ - БАЯЛАГ БҮТЭЭГЧ

4.1 “Иргэн бүр санаачлагч - Өрх бүр үйлдвэрлэгч” хөтөлбөрийг боловсруулан хэрэгжүүлнэ

4.2 ЖДҮ-ийг дэмжих чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэнд анхаарч эрчимжүүлнэ.

4.3 “СУМ ХӨГЖҮҮЛЭХ САН”-ийн зээл олголтонд тавих хяналтыг сайжруулж зөвхөн зориулалтын дагуу баялаг бүтээх, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах иргэнд олгодог болгоно. Гэрээний үүргээ биелүүлээгүй, зориулалтын дагуу ашиглаагүй иргэн авсан зээлээ буцаан төлдөг бодлогыг эрчимжүүлнэ.

4.4 Сумын онцлогт тохирсон ЖДҮ хөгжүүлэх замаар “Ингэний сүүн бүтээгдэхүүн” нутгийн бренд бүтээгдэхүүн бий болгох санаачлагыг дэмжинэ.

4.5 Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчид, эрхлэх сонирхол бүхий иргэдийн гаргасан санал санаачлагын дагуу шаардлагатай сургалтуудыг орон нутагт зохион байгуулах, сургалтанд хамрагдахад дэмжлэг үзүүлнэ.

4.6 Хүнсний ногоо тариалах ААН, иргэдийн санаачлагыг дэмжинэ

ТАВ. БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ- СУМАНДАА САЙХАН АМЬДАРЬЯ

5.1 Айл өрхүүдийг ээлж дараатайгаар хашаажуулах, сумын төвийн өнгө үзэмж, орчны ариун цэврийг сайжруулах бодлогыг нэмэгдүүлнэ.

5.2 Сумын төвд сайжруулсан автозам, явган хүний болон дугуйн зам барина,

5.3 Сумын төвийн гудамж талбайг ээлж дараатайгаар улам тохижуулна.

5.4 Ногоон байгууламж, хүүхдийн тоглоомын талбай, авто зогсоол бүхий төвлөрсөн орон сууц барих төр, хувийн санал санаачлагыг дэмжинэ.

5.5 Албан байгууллага, айл өрхүүдийг төвлөрсөн халаалт, цэвэр, бохир усны шугамд холбох ажлыг үргэлжлүүлнэ.

5.6 Сумын төвийн цахилгаан дамжуулах 04 шугамд засвар, шинэчлэл, өргөтгөл хийнэ

5.8 Ногоон байгууламж нэмэгдүүлэх ажлын хүрээнд мод тарих ажлыг эрчимжүүлнэ

5.9 “ХҮҮХЭД ХӨГЖЛИЙН ТӨВ”- ийг байгуулна

5.10 Иргэд, малчдыг орон сууцжуулах ажлыг эхлүүлнэ

5.11 ТАХ-ыг орон сууцжуулах бодлогыг үргэлжлүүлнэ.

5.12 ЭМТ-ийн автомашиныг шинэчлэнэ

5.13 Хүүхдийн зуслан, ахмадын сувиллын байр барьж хүүхдүүд амрах, ахмадууд сувилуулах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

5.14 Хөдөөгийн багуудын тохижилтыг улам сайжруулж цахилгааны хангамжийг шинэлэг байдлаар шийдвэрлэн иргэд худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нөхцлөөр хангана. Мөн багийн төвүүдэд орчин үеийн шийдэл бүхий халуун усны асуудлыг бүрэн шийдвэрлэнэ.

5.15 Соёлын төвийн гадна фасадыг шинэчлэнэ.

5.16 Бэлчээрийг усжуулж баг бүрт инженерийн хийцтэй гүн өрмийн худаг нэмж гаргана.

5.17 Элст, Чулуут багт тавигдсан Unitel-ийн 2G сүлжээг холбогдох газарт уламжилж 4G сүлжээ болгоход бүхий л дэмжлэгийг үзүүлнэ

5.18 Ундны усны цэвэршүүлэх үйлдвэрт ус түгээх ухаалаг систем, тоног төхөөрөмж суурьлуулна

5.19 ЕБС-ийн 320 хүүхдийн шинэ сургуулийн барилга барих ажлыг холбогдох газарт уламжилж шийдвэрлүүлнэ.

5.20 Дэлгүүр, худалдаа, үйлчилгээний төвүүдийн гаднах талбайг тохижуулна

ЗУРГАА. БАЙГАЛЬД ЭЭЛТЭЙ БОДЛОГО, НОГООН ОРЧИН

6.1 Байгаль орчны чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэнд анхаарч эрчимжүүлнэ.

6.2 Аймаг, сумын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн талбайн хэмжээг нэмэгдүүлж, түүх соёлын дурсгалт газруудын хамгаалалтыг сайжруулна.

6.3 Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээхэд иргэд, нөхөрлөл, ААН, ТББ-уудын оролцоог дэмжинэ.

6.4 Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгоход тухайн орон нутгийн иргэдийн саналд үндэслэн шийддэг хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлэх төрийн бодлогыг хэрэгжүүлж ажиллана.

6.5 Уул уурхайн тээвэрлэлтийг байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүйгээр зохион байгуулахад шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авч ажиллана.

6.6 Заган ойн хамгаалалтыг сайжруулна.

ДОЛОО. АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, АМГАЛАН ОРЧИН

7.1 Гэмт хэрэг, малын хулгай, архидан согтуурах явдлаас урьдчилан сэргийлэх ажилд бүх талын дэмжлэг үзүүлж ажиллана.

7.2 Гамшгаас хамгаалах төрийн бодлого зорилтууд орон нутагт бүрэн хэрэгжих нөхцлийг бүрдүүлж үйл ажиллагаанд нь дэмжлэг үзүүлнэ.

7.3 Нийгмийн хэв журмыг сахиулах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг сайжруулж иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.

НАЙМ. ИТГЭЛТЭЙ ТҮНШЛЭЛ

8.1 Өөрийн болон жишиг сумдтай аймаг болон тэдгээрийн хөгжил, ажлын арга барил, туршлагатай танилцаж үр өгөөжийг сумын хөгжилд түлхүү ашиглах бодлого барьж ажиллана.

8.2 Сумынхаа өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх гадаад худалдааг үр ашигтай болгох, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, тогтвортой хөгжлийг хангахад анхаарна.

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ХӨВСГӨЛ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34

Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.08.06 № 1-6/612
танай _____-ны № _____-т

**ЭРДЭНЭ СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МОНГОЛ
АРДЫН НАМЫН ХОРООНД**

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Эрдэнэ сумын Хурлын сонгуульд оролцох "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Эрдэнэ сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль болон "Алсын хараа-2050", холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

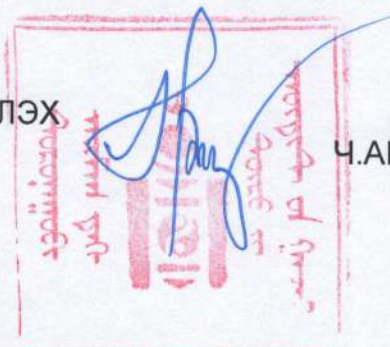
Эрдэнэ сумын "Монгол ардын нам"-ын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Эрдэнэ сумын "Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөрийг хавсаргав.

Хувийг: Эрдэнэ сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт. 6...хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

ОРОН НУТГИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРООНЫ МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Сумын Нийгэм, Эдийн Засгийн тогтвортой хөгжлийг хангаж, орон нутгаа хөгжүүлэх, иргэдийн хөгжлийг дэмжсэн, иргэдээ эрүүл аюулгүй орчинд ажиллаж амьдрах, сурч боловсрох таатай орчин бүрдүүлэх зорилтыг агуулсан иргэдийн санал хүсэлт, эдийн засгийн тооцоо судалгаанд үндэслэгдсэн мөрийн хөтөлбөрийг боловсруулав.

Энэхүү мөрийн хөтөлбөр хэрэгжсэнээр иргэд эрүүл, боловсролтой, ажилтай орлоготой болж, сум орон нутаг хөгжиж, өрхийн амьжиргааны түвшин дээшилнэ.

Улс, аймаг, орон нутгийн төсөв, хөрөнгө оруулалт, олон улсын төсөл, хөтөлбөр, төсөв, санхүүгийн зөв бодлогоор хангаж, төрөлх сумаа 2020-2024 он хүртэл хөгжүүлэх цогц арга хэмжээг авч хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

НЭГ. АМЬДРАЛЫН ЧАНАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ БОДЛОГО

1.1 Ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ

1.1.1 Ажилгүйдлийг бууруулах чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрийг дэмжиж ажил эрхлэлтийн түвшинг ахиулна.

1.1.2 Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй үйлдвэр, уул уурхайг төрийн бодлогоор дэмжинэ.

1.1.3 Жижиг дунд үйлдвэр, хоршоо, нөхөрлөл эрхэлж буй иргэд, хувийн хэвшлийнхэнийг нэгдсэн бодлогоор дэмжинэ.

1.1.4 “Малжуулах төсөл” хэрэгжүүлж, иргэдийг малжуулах замаар ажилгүйдлийг бууруулж, малчдын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.

1.1.5 Ажилгүй иргэдийг давтан сургаж, ажлын байраар хангах бодлого баримтална.

1.1.6 Сумын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа үйлдвэр, уул уурхай, ажил олгогч, аж ахуй нэгж байгууллагууд нь эхний ээлжинд бүртгэлтэй ажил хайгч иргэдийг ажлын байраар хангах бодлого барина.

1.1.7 Өрхийн амьжиргааны түвшинг тодорхойлж нэн ядуу, ядуу өрхөд чиглэсэн нийгмийн халамжийн цогц арга хэмжээг төр, засгийн бодлоготой уялдуулан хэрэгжүүлнэ.

1.2 Ахмад, залуу үе, гэр бүл, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг дэмжих бодлого.

1.2.1 Ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих бодлого баримтална.

1.2.2 Ахмад настнуудыг жилд нэг удаа эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн үзлэг оношилогоонд хамруулна.

- 1.2.3 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг ахмадуудад хүргэх зорилгоор гэрт нь эмчилгээ сувилгаа хийдэг бодлого баримтална.
- 1.2.4 Мэргэжилтэн ахмадуудаас бүрдсэн зөвлөгөө өгөх ахмадын зөвлөлийг байгуулна.
- 1.2.5 Ахмадуудыг хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар аймагт баригдах нийтийн орон сууцанд эхний ээлжинд хамруулах бодлого баримтална.
- 1.2.6 Хүүхэд хамгааллын асуудлыг нэн тэргүүнд тавьж эрүүл, аюулгүй амьдрах орчныг бүрдүүлэх, хүүхдийн хүчирхийллийн эсрэг холбогдох хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.
- 1.2.7 “Залуучуудын хөгжлийг дэмжих тухай” хуулийн хэрэгжилтийг хангах талаар залуучуудын санал санаачлагыг дэмжиж ажиллана.
- 1.2.8 Залуу үеийг хорт зуршил болох архи, тамхины хэрэглээг багасгах, АА бүлгийн үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.
- 1.2.9 Залуу гэр бүлийг бодлогоор дэмжинэ.
- 1.2.10 Иргэд удам судраа дээдэлж, өрх бүр ургийн бичиг хөтлөх ажлыг эрчимжүүлж, Монгол хэл, уламжлалт ёс, зан заншлаа дээдлэх, үр хүүхдэдээ өвлүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулна.
- 1.2.11 Иргэдийн санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх, хуримтлалтай гэр бүлийн тоог нэмэгдүүлэх бодлогыг дэмжиж ажиллана.
- 1.2.12 Гэр бүлийг дэмжих чиглэлээр улс, орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлнэ.
- 1.2.13 Өрх толгойлсон эмэгтэйчүүд, Залуу гэр бүлийг хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар аймагт баригдах нийтийн орон сууцанд хамруулах бодлогыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.
- 1.2.14 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд чиглэсэн орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд анхаарал тавьж, эрчимжүүлнэ.

1.3 Эрүүл мэнд-Амьдралын баталгаа

- 1.3.1 Эрүүл мэндийн чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд анхаарч, эрчимжүүлнэ.
- 1.3.2 ЭМТ-ийг их эмчээр бүрэн хангаж тогтвор суурьшилтай ажиллуулж байр орон сууцаар хангана. “Бүрдэнэбулаг” бөөрний сувиллын үйл ажиллагааг эрчимжүүлж өөрөө өөрийгөө бүрэн санхүүжүүлж үр ашигтай ажиллах боломжийг бүрдүүлнэ.
- 1.3.3 Эрүүл мэндийн төвийг стандартад заагдсан эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангаж, иргэдэд үзүүлэх анхан шатны тусламж үйлчилгээний төрөл, чанар, хүртээмжийг сайжруулна.
- 1.3.4 ЭМТ-ийн хуучин барилга ажилчдын орон сууц болгож, ажилчдын нийгмийн асуудлыг дэмжинэ.
- 1.3.5 Бүх насны иргэдийг хамарсан “Хөдөлгөөн-эрүүл мэнд” дэд хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлнэ.
- 1.3.6 Хоёр жилд нэг удаа спортын бүх төрлөөр “спортын наадам” зохион байгуулна.

1.4 Боловсрол, мэдлэг-Хөгжлийн түлхүүр

- 1.4.1 Боловсролын чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд анхаарч, эрчимжүүлнэ.
- 1.4.2 Оюутан, залуучуудыг гадаад, дотоодын их, дээд сургууль, коллежид орон нутагт нэн шаардлагатай нарийн мэргэжлээр суралцагчидыг бодлогоор дэмжин, сумандаа ажиллах нөхцлийг бүрдүүлнэ.
- 1.4.3 Хагас болон бүтэн өнчин хүүхдийг боловсрол эзэмших, мэргэжил олгоход бодлогоор дэмжинэ.
- 1.4.4 Суурь боловсролд онцгой анхаарч, анги танхимын хүрэлцээг нэмэгдүүлж, шинэ дотуур байрны зарим өрөө тасалгааг дугуйлан, секцийн зориулалтаар ашиглуулна.
- 1.4.5 Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын орчныг сайжруулж, техник хөдөлмөрийн танхимтай / кабинетууд байгуулах/ болгож тоног төхөөрөмжөөр хангах
- 1.4.6 Гэр цэцэрлэг, хүүхэд асрах төв, хүүхэд харах үйлчилгээ эрхлэгчдийг бүх талаар дэмжинэ.
- 1.4.7 Үдийн цай хөтөлбөрийн чанарыг шинэ түвшинд хүргэж, худалдан авах үйл ажиллагаа, тендерийг ил тод оновчтой зохион байгуулна.
- 1.4.8 Ерөнхий боловсролын сургуулийн дэргэдэх номын сангийн үйл ажиллагааг өргөтгөж, сурагчдын мэдлэг боловсролоо дээшлүүлэх орчинг бүрдүүлнэ.
- 1.4.9 Ерөнхий боловсролын сургуулийн болон цэцэрлэгийн багш нарын мэргэжил, боловсролыг дээшлүүлж, давтан сургалтад хамруулна.
- 1.4.10 ЕБС, цэцэрлэгийг эмчтэй болгоно.
- 1.4.11 ЕБС-ийн сэтгэл зүйчтэй болгоно.
- 1.4.12 Төмөр замын хүүхдийн цэцэрлэгийн нөөц бололцоог ашиглан анги, бүлэг шинээр нээх боломжийг судална.

1.5 Соёл урлаг-Үнэт баялаг

Соёлын өвийг хамгаалж, оюуны бүтээл, авъяасыг дэмжинэ.

- 1.5.1 Соёлын биет болоод биет бус өвийг хамгаалах бодлого хэрэгжүүлнэ.
- 1.5.2 Соёл урлагийн байгууллагуудын мэргэшсэн хүний нөөцийг бэлтгэж, ажиллах нөхцлийг сайжруулж, ажилтнуудыг мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад хамруулна.
- 1.5.3 Соёлын төвийн шаардлагатай зарим техник төхөөрөмжийг шинэчилнэ.
- 1.5.4 Хүүхэд багачуудын авъясыг бодлогоор дэмжиж сум орон нутгийн ард иргэдийн авъяас билгийг тодруулж, дэмжих зорилгоор 2 жилд 1 удаа урлагийн наадмыг зохион байгуулна.

ХОЁР. ИХ БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

- 2.1.1. Сумын хөгжлийн 2021-2031 оны ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулна.
- 2.1.2. Эрүүл мэндийн төв шинээр барина.
- 2.1.2 Соёл спортын цогцолбор шинээр барина.
- 2.1.3 “Ахмадын өргөө” барьж ашиглалтанд оруулна.
- 2.1.4 Бүрдэнэ бөөрний сувилалыг хатуу хучилттай замаар босоо тэнхлэгийн авто замтай холбоно.
- 2.1.5 Өргөн сумаас 10 кв-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамаар холбогдоно.

- 2.1.5 Сумын төвд сайжруулсан зам тавина.
- 2.1.6 Тэгш гудамж төсөл хэрэгжүүлнэ.
- 2.1.7 Бэлчээрийн усан хангамжийг сайжруулан жилд гүн өрмийн худаг шинээр гаргана.
- 2.1.8 Зарим багуудад малын вакцины хашаа, Угаалгын ванн барина.
- 2.1.9 Сумын төвийн гэрэлтүүлэгийг нэмэгдүүлэнэ.
- 2.1.10 Багийн төвүүдэд их засвар хийнэ.
- 2.1.11 Хилийн торон саадыг засварлана.
- 2.1.12 Сумын төвийн албан байгууллага, ААН-ийг камержуулана.
- 2.1.13 Сумын төвийн усан сангийн ариун цэврийн бүсийг харуул хамгаалалттай болгож, гадна талыг хашаажуулна.
- 2.1.14 Хүн амын ундны усан хангамжийг сайжруулж, бүх ус түгээх цэгт ухаалаг систем нэвтрүүлж, ус цэнгэгшүүлэх төхөөрөмж суурилуулна.
- 2.1.15 Нэгдсэн шугам сүлжээнд ААН нэгж, айл өрхийг иргэдийн оролцоотой ээлж дараатай холбуулна.
- 2.1.16 Алслагдсан айл өрхүүдэд үнэн холбооны сүлжээг нэмэгдүүлнэ.
- 2.1.17 "Эко бие засах байгууламж" барина.
- 2.1.18 Төмөр замын зарим хэсэг, зөрлөгүүдэд биеийн тамирын талбай байгуулна.
- 2.1.19 Төмөр замын хүүхдийн цэцэрлэгийн гадна талбайг тохижуулна.
- 2.1.20 18-ын худагт сум дундын агропарк байгуулна.

2.2. Хүнс, хөдөө аж ахуй- Иргэн бүрийн хэрэгцээ

- 2.2.1 "Төрөөс малчдын талаар баримтлах бодлого", хөдөө аж ахуйн чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд анхаарч, эрчимжүүлнэ.
- 2.2.2 Мал сүргээ өсгөх малчдын санал санаачлагыг бүх талаар дэмжиж, мал сүрэгт нутгийн шилдэг омгийн болон нутгийн сайжруулсан үүлдэрийн малын эзлэх хувийн жинг нэмэгдүүлж, нэгжээс авах ашиг шимийг нэмэгдүүлнэ.
- 2.2.3 Удам дамжсан малчин, малчдын залуу халааг бэлтгэж, сурч хөдөлмөрлөх нөхцөл боломжоор хангана.
- 2.2.4 Малчдыг малын индексжүүлсэн даатгалд хамруулах замаар байгалийн гамшгаас үүдсэн эрсдлийн хохирлыг багасгана.
- 2.2.5 "Ус-Чандмань эрдэнэ" хөтөлбөр боловсруулж, малчдын ундны ус болон бэлчээрийн усан хангамжийг үе шаттайгаар нэмэгдүүлж, хувиараа худаг гаргасан иргэнийг бүх талаар дэмжинэ.
- 2.2.6 "18-ын тариалан" төсөл хэрэгжүүлтийг эрчимжүүлж, салхины хамгаалалт хийх ажлыг судална.
- 2.2.7 Хүлэмжийн аж ахуй эрхэлж нарийн ногоо, жимс жимсгэнэ тариалж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгжийг бодлогоор дэмжинэ.

2.5 Үйлдвэрлэгч-Баялаг бүтээгч

- 2.5.1 "Иргэн бүр санаачилагч-Өрх бүр үйлдвэрлэгч" хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.
- 2.5.2 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд анхаарч, эрчимжүүлнэ.

2.5.3 Босоо тэнхлэгийн авто зам дагуу авто засвар, худалдаа, үйлчилгээний төвүүдийг хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар байгуулах санаачилгыг дэмжинэ.

2.5.4 Сумын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй уул уурхайн болон бусад үйлдвэр, байгууллагыг түшиглэн бизнес эрхлэгч иргэн, аж ахуйн нэгж, жижиг дунд үйлдвэрлэгчдийн орлогыг нэмэгдүүлэх нөхцлийг бүрдүүлнэ.

ГУРАВ. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ, ЭКОЛОГИЙН БОДЛОГО

/Байгальд ээлтэй хөгжил, иргэндээ таатай орчны төлөө хамтдаа/

- 3.1 Байгаль орчны чиглэлээр хэрэгжиж буй дэд төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд анхаарч, эрчимжүүлнэ.
- 3.2 Иргэдийн экологийн боловсролыг дээшлүүлэх, мэдлэг олгох ардын уламжлалт арга ухаанд тулгуурласан сургалтуудыг үе шаттай зохион байгуулна.
- 3.3 Улсын болон аймаг, сумын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн талбайн хэмжээг нэмэгдүүлж, ховор ан амьтан, ургамал, түүх соёлын дурсгалт газруудын хамгаалалтыг сайжруулна.
- 3.4 Тухайн орон нутгийн хэмжээнд ховордсон ан амьтан, ургамлыг дахин нутагшуулах санал санаачилга гаргасан Олон Улсын болон олон нийтийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.
- 3.5 Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээхэд иргэд, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, төрийн бус байгууллагуудын оролцоог дэмжинэ.
- 3.6 Уул уурхайн хайгуул, олборлолтод өртөж, бохирдон доройтож, орхигдсон газар нутгийг нөхөн сэргээх ажлыг холбогдох аж ахуйн нэгж, байгууллагуудаар хийлгэнэ.
- 3.7 Сумын хэмжээнд мод тарих бүх нийтийн хөдөлгөөнийг өрнүүлэн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.
- 3.8 Аялал жуулчлалын чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд анхаарч, эрчимжүүлнэ.
- 3.9 Сумын онцлогт тохирсон аялал жуулчлалын маршрут бий болгож, аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.
- 3.10 Сумын төвийн гадаад орчны ариун цэвэр тохижилтын ажлыг сайжруулна.

ДӨРӨВ. ТӨРИЙН АЛБАНЫ БОДЛОГО

4.1 Иргэдийн оролцоон-нээлттэй төрийн алба

- 4.1.1 Төрийн захиргааны байгууллагын ажлыг хуульд нийцүүлэн, шууд тасралтгүй, хуульд заасан нууцад хамаарахаас бусад үйл ажиллагааг нь тод нээлттэй, үр нөлөөтэй, бусдын эх ашиг сонирхол хөндсөн захиргааны шийдвэр гаргах тохиолдолд, тэдгээрт урьдчилан мэдэгдэж, оролцоог хангахад ажлаа чиглүүлнэ.
- 4.1.2 Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж, үр дүнг сайжруулж, түргэн шуурхай, чирэгдэлгүй, иргэдийн оролцоотой хүргэх "Цахим төрийн алба" хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

- 4.1.3 Төрийн байгууллагад хандсан иргэдийн өргөдөл хүсэлтийг шуурхай шийдэж, биелэлтийг цахимаар хянадаг болно.
- 4.1.4 Төрийн албан хаагч ёс зүйг эрхэмлэн сахиулж, тэдний мэдлэг чадвар эерэг хандлагыг төлөвшүүлж, эрхэлсэн ажилдаа эзэн нь байх бодлого баримтална.
- 4.1.5 Авилга, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид төрийн албыг төлөвшүүлнэ.
- 4.1.6 Аливаа төсөл, тендер шалгаруулалтыг ил тод, нээлттэй, үр өгөөжтэй болгоно.
- 4.1.7 Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын үйл ажиллагааг боловсронгуй болгож, ажлын арга барил, үр өгөөж, иргэд олон нийтийг дагуулж, манлайлах чадварыг нэмэгдүүлнэ.
- 4.1.8 Төрийн албан хаагчийн нийгмийн баталгааг хангах, зарим төрийн албан хаагчдыг орон сууцаар хангана.
- 4.1.9 Төрийн бус байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжиж, тэдэнтэй хамтарч ажиллана.

4.2 Иргэдийн эрүүл, аюулгүй амьдрах орчин

- 4.2.1 Гэмт хэрэг, малын хулгай, архидан согтуурах явдлаас урьдчилан сэргийлэх ажилд бүх талын дэмжлэг үзүүлж ажиллана.
- 4.2.2 Нийгмийн хэв журмыг сахиулах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг сайжруулж, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.
- 4.2.3 Архидалт, хүчирхийллээс гэр бүлийг хамгаалах төрийн бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлж ажиллана.
- 4.2.4 Зам тээврийн ослоос урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлж орон нутгийн авто замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах хяналтыг сайжруулна.
- 4.2.5 Батлан хамгаалах болон гамшгаас хамгаалах төрийн бодлого, зорилтууд орон нутагт бүрэн хэрэгжих нөхцлийг бүрдүүлж, үйл ажиллагаанд нь дэмжлэг үзүүлж ажиллана.

Дорноговь аймгийн Эрдэнэ сумын Монгол Ардын Намын хорооноос дэвшүүлж буй мөрийн хөтөлбөр нь нийгмийн ардчиллын үзэл баримтлалын хүрээнд нарийн тооцоо судалгаанд тулгуурласан ба иргэн төвтэй Эрдэнэ сумыг хөгжүүлэхэд чиглэгдэж, ард иргэдийн амьдралд бодит ахиц гаргах баримт бичиг юм.

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭ СУМЫН

МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34

Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.08.06 № 16/339
танай _____-ны № _____-т

**ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МОНГОЛ
АРДЫН НАМЫН ХОРООНД**

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Замын-Үүд сумын Хурлын сонгуульд оролцох "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Замын-Үүд сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль болон "Алсын хараа-2050", холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

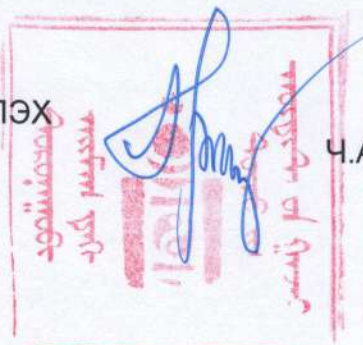
Замын-Үүд сумын "Монгол ардын нам"-ын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Замын-Үүд сумын "Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөрийг хавсаргав.

Хувийг: Замын-Үүд сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт...8...хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

Замын-Үүд сумын Монгол Ардын
Намын хорооны 2020.06.08-ны
өдрийн 13-р хуралдаанаар батлав

Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны сонгуульд оролцох
Замын-үүд сумын Монгол Ардын Намын хорооны
“Бид хамтдаа-Хүчээ нэгтгээ” мөрийн хөтөлбөр

Уриа: Сонголтыг бататгаж
Илүү ихийг бүтээнэ.

Монгол Улсын дунд хугацааны хөгжлийн бодлого 2050 хөтөлбөр, Монгол Ардын намаас Улсын Их Хурлын сонгуульд дэвшүүлэн оролцсон мөрийн хөтөлбөрийг үндэс болгосон Замын-Үүд нутгаа илүү эрчимтэй хөгжүүлэх, иргэдийн санал хүсэлтэд тулгуурлан тооцоо судалгаанд үндэслэгдсэн, тэдний эрүүл мэнд, аюулгүй байдал, боловсрол, соёлын хэрэгцээг хангах “Бид хамтдаа-Хүчээ нэгтгээ” мөрийн хөтөлбөрийг Замын-Үүд сумын Монгол ардын намын хорооноос эрхэм сонгогч танд өргөн барьж байна.

Нийгэм, эдийн засгийн хурдацтай хөгжлийн ололт амжилтыг бататган, тогтвортой, үр ашигтай өсөлтийг дотоод, гадаадын хөрөнгө оруулалт, олон улсын төсөл, хөтөлбөр, төсөв санхүүгийн ухаалаг бодлогоор зангидан эх орны алтан босго Замын-Үүд нутгаа 2020-2024 онд илүү хурдацтай хөгжүүлэх арга хэмжээг бид хамтдаа багаараа энэхүү дэвшүүлж буй мөрийн хөтөлбөрөөрөө хэрэгжүүлнэ. Та бүхэн дэмжээрэй бид улам хичээх болно.

Нэг. Нийгмийн бодлогын зорилт та бүхэндээ

1.1 Эрүүл мэнд – Амьдралын эх сурвалж

1.1.1 Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг үе шаттайгаар ахиулан эрүүл мэндээ хамгаалах урьдчилан сэргийлэх дадал хэвшлийг шат ахиулна.

1.1.2 Халдварт өвчин томуугийн дэгдэлтийг бууруулах сумын бодлого, хөтөлбөрийг боловсронгуй болгоно.

1.1.3 Гэр хорооллын эрүүл ахуй, халдвар хамгааллын оновчтой хувилбарыг сонгон, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг сайжруулах.

1.1.4 Эмч, эрүүл мэндийн салбарын ажилтнуудын амьдрах, ажиллах нөхцөлийг сайжруулах.

1.1.5 Ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн уламжлалт болон нөхөн сэргээх эмчилгээг чанаржуулан, нөхөн сэргээх уламжлалтын тасаг байгуулах.

1.1.6 Бөөрний дутагдлын тоног төхөөрөмжийг эмчилгээнд ашиглах

1.1.7 Хүүхдийн эрүүл мэнд, эрүүл шүд хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэх

1.2 Боловсрол, соёл урлаг – Бидний хэрэгцээ

1.2.1 Үндэсний бахархал эв нэгдлээ дээдэлж, эх орноороо бахархдаг хүүхэд залуусыг төлөвшүүлнэ.

1.2.2 Сургуулийн өмнөх насны хүүхдийн боловсролын үр өгөөжийг дээшлүүлж, тэдний бие даах чадвар, суурь хүмүүжилд ахиц гаргана.

1.2.3 Сурагчдыг хорт зуршилаас ангид суралцахыг эрхэм зорилго болгосон орчинг ерөнхий боловсролын сургуулиудад тэргүүлэх чиглэл болгоно.

1.2.4 Багш нарын ур чадвар, техник хэрэгслийн хангамжийг улам сайжруулах.

1.2.5 Залуучуудын насан туршийн боловсролын хэрэгцээнд тохирсон хөтөлбөр, төсөл хэрэгжүүлнэ.

1.2.6 Мэргэжлийн сургалтын үйлдвэрлэлийн бодлого төлөвлөлтийг сайжруулах, орон нутгийн сургалтыг оновчтой болгон хүний нөөцийн чадавхийг нэмэгдүүлнэ.

1.2.7 Түүх соёлын өвийг хамгаалах, сэргээх, уламжлан хөгжүүлэх, орон нутгийн музей байгуулна.

1.2.8 Мэдээллийн технологид суурилсан сургалтын тогтолцоог нэвтрүүлнэ.

1.3 Иргэдийн нийгмийн оролцоо чадавхи, чадамж – Бидний зүтгэл

1.3.1 Төлөөллийн ардчилалыг бэхжүүлж, иргэдийн санал санаачлагад тулгуурлан, тулгамдсан асуудлыг судалгаа дүгнэлт, төсөл хөтөлбөр гарган шийдвэрлэх.

1.3.2 Багийн иргэдийн нийтийн хурлын чадамж, чадавхийг дээшлүүлэх, эрх хэмжээг өргөтгөх.

1.3.3 Иргэдийн оюун санааны хөгжлийн түвшинг хурдацтай ахиулах, түүний үр өгөөжийг эдийн засгийн эргэлтэнд оруулах.

1.3.4 Төрийн болон үйлчилгээний байгууллагаас иргэдэд мэдээлэл шуурхай хүргэн санал хүсэлт авах, сонсох, цахим холбоог боловсронгуй болгох.

1.3.5 Түрээсийн орон сууц хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, залуу гэр бүлийг орон сууцтай болоход нь дэмжиж хамтран ажиллана.

1.3.6 Хүүхэд залуучуудын хөгжлийн төвийг байгуулах.

1.3.7 Улс хооронд зорчигч тээвэр эрхлэгчдийг дэмжиж үйлчилгээний соёл стандартыг олон улсын жишигт нийцүүлнэ.

Хоёр: Эдийн засгийн бодлого – Эх нутгийн хөгжил

2.1 Аж үйлдвэр - Хөгжлийн тулгуур

2.1.1 Нефть боловсруулах үйлдвэр, төмөр замын бүтээн байгуулалтад оролцох мэргэжлийн ажилчид, хүний нөөцийг бүрдүүлэхэд идэвхи санаачлагатай оролцох.

2.1.2 Эдийн засгийн чөлөөт бүс, Цагаан суваргын үйлдвэрт ажиллах аж ахуй нэгж иргэдийн оролцоог бодлогоор дэмжинэ.

2.1.3 Нүүрс, зэс, төмрийн хүдрийн нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн боловсруулах, тээвэрлэх ажиллаганд хүний нөөцөө зохистой хувиарлан оролцох.

2.1.4 Мал эрүүлжүүлэх, нядлах, арьс шир, ноос боловсруулах дунд үйлдвэр байгуулж ашиглах.

2.1.5 Төмөр замын логистикийн чадлыг бүрэн эзэмших

2.1.6 “Их говийн зоригтнууд” аж үйлдвэрийн дэд хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх.

2.1.7 Экспортыг дэмжих, импортыг орлох бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн төслийг эхний ээлжинд дэмжиж бүтээгдэхүүний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлэх.

Хилийн боомтын алба хаагчид, иргэдийн шинэ сууршилын бүс бий болгох.

2.1.8 Хуванцар, аккумуляторын үйлдвэр байгуулж ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ.

2.2 Хот байгуулалт – Тохилог орчин

2.2.1 Таван одтой зочид буудал барина.

2.2.2 Замын-Үүдийн дулаан, цэвэр, бохир усны дэд бүтцийг ашиглалтад оруулах.

2.2.3 Гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалттай хамтарсан аялал жуучлалын бүс байгуулах.

2.2.4 Гэр хорооллын дулаан, цэвэр, бохир усны дэд бүтцийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх.

2.2.5 Эрдэмтэд судлаачдын баг зөвлөлийн үйл ажиллагааг бүх талаар дэмжих үр өгөөж, бүтээмжийг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах.

2.2.6 Нийтийн ахуйн үйлчилгээний төв байгуулна.

2.2.7 Банк санхүүгийн байгууллагын мөнгө хүүлэлийг бууруулах иргэдийн санал хүсэлтийг холбогдох байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлэх.

2.2.8 Сумын 3-р багийн нутаг дэвсгэрт 48 га газрыг дахин төлөвлөлтөд оруулж

2.2.9 Орон сууцнуудын үйлчилгээг хариуцсан орон сууц нийтийн аж ахуйн газрыг байгуулна.

2.2.10 Даралттай 1000м3 усан сан барих

Гурав: Байгаль орчин, Аялал жуулчлал хөдөө аж ахуйн бодлого – Сайхан амьдарцгаая

3.1 Байгалийн доройтол, нөхөн сэргээлт, ногоон хөгжлийн хөтөлбөр, бодлого зорилтод зориулах хөрөнгө санхүүгийн нөөцийг нэмэгдүүлэх.

3.2 Ногоон байгууламжийг 3 дахин нэмэгдүүлэх.

3.3 Сэргээгдэх эрчим хүчний байгууламжийн ашиглалтыг сайжруулж, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх.

3.4 Хүлэмжийн аж ахуйг урамшуулан дэмжиж, нарийн ногооны хангамжид ахиц гаргах.

3.5 18-н худгийг түшиглэн сум дундын агро парк байгуулах боломжийг судлан, ашиглах.

3.6 Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг урамшуулан, нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх.

3.7 Хөдөө аж ахуйн боловсруулах дунд үйлдвэрлэлийг олшруулах. /арьс шир элдэх, ноос ноолуур угаах/

3.8 Аялал жуулчлалын байнгын ажиллагаатай бааз байгуулах.

3.9 Дээрх салбарын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний өсөлт сумын эдийн засгийн 40%-г бүрдүүлнэ.

- 3.10 Явган зам, дугуйн замыг нэмэгдүүлэх, гэр хороололд нийтийн биеийн тамирын талбай байгуулах.
- 3.11 Авто замын хилийн боомтын үйл ажиллагааг 3-4 цагаар сунгах боломжийг судална.
- 3.12 Цахилгаан шугам сүлжээний иж бүрэн шинэчлэлтийг хийх.
- 3.13 Сайжруулсан шахмал болон хийн түлшний хэрэглээг өргөжүүлнэ.
- 3.14 Хог хаягдлыг дахин боловсруулах, ангилан ялгах ажлыг ээрчимжүүлж "Цэвэр хот" төслийг хэрэгжүүлнэ.
- 3.15 Хог хаягдлын цэгийг 2-р зэрэглэлийн шаардлагад хүргэж, менежментийг сайжруулна.
- 3.16 Боловсон бие засах газар, био бие засах газрын ашиглалтыг нэмэгдүүлэх.
- 3.17 Саарал ус боловсруулах технологи нэвтрүүлэх, ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах.
- 3.18 "Эко 00" төсөл хэрэгжүүлэх.
- 3.19 "Утаагүй Замын-Үүд" хөтөлбөр хэрэгжүүлэх.
- 3.20 Аялал жуулчлалын "Борхойн тал" төв байгуулах.

**Дөрөв: Төрийн ажил, үйлчилгээний
бодлого – Хариуцлагатай ёс зүйтэй төр**

- 4.1 Төрийн алба, үйлчилгээнд чадавхийг үндэслэсэн ёс зүй, хууль дээдлэх зарчим, шударга ёсыг хатуу баримтлах.
- 4.2 Төсөл, хөтөлбөр, гэрээний үндсэн дээр зөвлөх үйлчилгээг өргөтгөх, чанаржуулах.
- 4.3 Хил хооронд үйлчлэх жижиг тэрэгний үйлчилгээний соёл стандарт чанарыг сайжруулах.
- 4.4 Боомтын үйл ажиллагаа, хүчин чадлыг 3 дахин нэмэгдүүлнэ.
- 4.5 Авлигын асуудлыг шийдвэрлэхэд нутгийн захиргааны байгууллагын оролцоог идэвхижүүлж, татвар төлөгчдийг хохиролгүй болгоход ахиц гаргана.
- 4.6 Сумын бүх салбарын хөтөлбөр, төсөл, чиглэл, бодлогын хэрэгжилтийн үр өгөөжид дүн шинжилгээ хийж, бодлого зорилтыг уялдуулан, давхардал хийдэгдлийг арилган, үр дүнг дээшлүүлэх.
- 4.7 Хууль сахиулах, хил хамгаалах, хилийн хяналтын байгууллагуудын төрийн үйлчилгээг цахимжуулах, бүртгэл хяналтын техник, тоног төхөөрөмжийн хүчин чадал, хангамжийг сайжруулах.
- 4.8 Мөнхийн 2 хөрш болон 3 дахь хөрштэй гадаад харилцааг өргөтгөх, хамтын ажиллагааг шинэ шатанд гаргана.
- 4.9 Чадавхийн зарчимд суурилсан төрийн албан тушаалын шатлал ахих нөхцлийг бүрдүүлж, бүх төрийн албан хаагчийн урамшууллыг ажил үүргийн үр дүнтэй уялдуулна.
- 4.10 Хүний эрхийн баталгааг хангах, авилга албан тушаалын гэмт хэргээс сэргийлж, хүчирхийлэл мансуурлын эсрэг бүх нийтийн боловсролыг чанаржуулах, зөв амьдралын дадал хэвшилд залуучуудыг сургана.
- 4.11 Төрийн явуулын үйлчилгээний хүрээ, давтамж, чанар өгөөжийг дээшлүүлнэ.

Тав: Багийн хөгжил – Бидний амьдрал

5.1 Нэгдүгээр багийн зорилт:

1. Дулаан цахилгааны станцыг ашиглалтанд оруулж, хэрэглэгчдийг дулааны тогтвортой эх үүсвэр, хэрэглээний халуун усаар хангана.
2. Хилийн боомтын нэвтрүүлэх хүчин чадлыг нэмэгдүүлж, үйл ажиллагааг олон улсын жишигт хүргэх.
3. Ахмад болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөгжлийн төв байгуулах.
4. 1-р багийн төрийн үйлчилгээний төв барих.
5. Цахим орчны мэдээллийн төв, номын сан байгуулах.
6. Ундны усны цэвэршүүлэх гэрийн төхөөрөмж ашиглах.
7. Цэцэрлэгт талбай байгуулах /хаан банкны ойролцоо/

5.2 Хоёр дугаар багийн зорилт:

1. Нийтийн аж ахуйн үйлчилгээний төв барих.
2. Хөл бөмбөгийн талбай бүхий спорт талбай байгуулах.
3. Гэр хорооллын газар зохион байгуулалт “Тэгш гудамж” төсөл хэрэгжүүлэх.
4. Гэр хороололд авто зам барих.
5. Саарал ус ашиглах технологи нэвтрүүлэх.
6. Хүүхдийн тоглоомын талбай, ногоон байгууламж, авто зогсоол нэмэгдүүлэх.
7. Камержуулалтыг сайжруулах.
8. Гудамж, талбайн гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэх.
9. “Утаагүй Замын-Үүд” хөтөлбөр хэрэгжүүлэх.
10. Хашаандаа тохилог орон сууц барьж 10 хувьд ногоон байгууламж байгуулсан иргэдийг ипотекийн зээлд хамруулах.
11. Том машины нэгдсэн зогсоол барина.

5.3 Гурав дугаар багийн зорилт:

1. Хөрс, газрыг салхины элэгдлээс хамгаалах “Борхойн Баянбүрд” төсөл хэрэгжүүлэх.
2. Чөлөөт цагийг зөв зохистой өнгөрүүлэх цэцэрлэгт био хүрээлэн хүүхдийн парк барих.
3. Гэр хорооллын газар зохион байгуулалт “Тэгш гудамж” төсөл хэрэгжүүлэх.
4. Гэр хороололд авто зам барих.
5. Хүүхдийн тоглоомын талбай, ногоон байгууламж, авто зогсоол нэмэгдүүлэх.
6. Камержуулалтыг сайжруулах.
7. Гудамж, талбайн гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэх.
8. 960 хүүхдийн сургууль ашиглалтанд оруулна.
9. “Мал эрүүлжүүлэх” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх эрчимжүүлэх.
10. Автобус, нийтийн тээврийн үйлчилгээг нэвтрүүлэх.
11. Бэлчээрийн менежмент төсөл хэрэгжүүлэх.
12. Бэлчээрийн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх.

13. Мал аж ахуйн фермерийн аж ахуйг хөгжүүлнэ.

5.4 Сүлд багийн зорилт:

1. Багийн төрийн үйлчилгээний төв барих.
2. 34. Үе шаттайгаар дахин төлөвлөлт хийх.
3. Ундны усны гэрийн цэвэршүүлэх төхөөрөмж ашиглах.
4. “Утаагүй Замын-Үүд” хөтөлбөр хэрэгжүүлэх.
5. Амины тохилог орон сууц барих иргэдийг ипотекийн зээлд хамруулах.
6. 4D кино театр барьж байгуулах.
7. Камержууллалтыг сайжруулах.
8. Хувийн орон сууцны дэд бүтцийг төв шугам сүлжээнд холбоно.
9. Бага сургуулийн спорт заал барина.

5.5 Борхойн багийн зорилт:

1. Хүнсний ногооны механикжсан агуулах байгуулна.
2. Гэр хорооллын газар зохион байгуулалт “Тэгш гудамж” төсөл хэрэгжүүлэх.
3. Гэр хороололд авто зам барих.
4. Хүүхэд залуучуудын хөгжлийн төв барих.
5. Хүүхдийн тоглоомын талбай, ногоон байгууламж, авто зогсоол нэмэгдүүлэх.
6. Камержуулалтыг сайжруулах.
7. Гэр хорооллын гудамж, талбайн гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэх.
8. “Борхойн наран” өрхийн эмнэлэг байгуулах.
9. “Утаагүй Замын-Үүд” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
10. Хөрс, газрыг салхины элэгдлээс хамгаалах “Борхойн Баянбүрд” төсөл хэрэгжүүлнэ.
11. Хашаандаа тохилог орон сууц барьж 10 хувьд ногоон байгууламж байгуулсан иргэдийг ипотекийн зээлд хамруулах.
12. Худалдаа үйлчилгээний мега төв байгуулахыг дэмжинэ.
13. Явган болон дугуйн зам байгуулна. /төв зам дагуу/
14. Автобус нийтийн тээврийн зогсоол, талбайг өргөжүүлж үйлчилгээг эхлүүлнэ.

Та бүхний сонголт хамгийн үнэ цэнэтэй

Замын-Үүд сумын Монгол Ардын Намын хороо

Монгол Ардын Намын хорооны мөрийн хөтөлбөрт
тусгагдсан шинээр болон үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх
дэд хөтөлбөр, төслийн жагсаалт

Нэг. Эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг хангах бодлогын хүрээнд.

1.1 Үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх.

- 1.1.1. Үйлдвэр хөгжүүлэх дэд хөтөлбөр
- 1.1.2. “Хонины мах” дэд хөтөлбөр
- 1.1.3. Үндэсний чанарын хөтөлбөр
- 1.1.4. “Монголд үйлдвэрлэв” дэд хөтөлбөр
- 1.1.5. “Иргэн бүр санаачлагч – Өрх бүр үйлдвэрлэгч” дэд хөтөлбөр
- 1.1.6. “Хямд өртөгтэй орон сууц” хөтөлбөр
- 1.1.7. Экологийн хүнсний бүтээгдэхүүний нэр төрлийг нэмэгдүүлэх дэд хөтөлбөр
- 1.1.8. Малчдыг мэдлэгжүүлэх, мэдээллээр хангах хөтөлбөр

1.2 Шинээр боловсруулагдах дэд хөтөлбөр төсөл.

- 1.2.1 Экспортыг дэмжих, импортыг орлох бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл төсөл
- 1.2.2 48 га газрын дахин төлөвлөлт төсөл
- 1.2.3 Саарал ус ашиглах төсөл
- 1.2.4 Шахмал түлш /сайжруулсан/ төсөл
- 1.2.5 “Их говийн зоригтнууд” аж үйлдвэрийн дэд хөтөлбөр

Хоёр. Нийгмийн бодлогын хүрээнд.

2.1 Үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх.

- 2.1.1 “Эрүүл насжилт, настны эрүүл мэнд” хөтөлбөр
- 2.1.2 Тамхины хор хөнөөлөөс урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр
- 2.1.3 Хорт хавдараас сэргийлэх, хянах дэд хөтөлбөр
- 2.1.4 “Хотжилт ба эрүүл мэнд” хөтөлбөр
- 2.1.5 “Үдийн цай” хөтөлбөр
- 2.1.6 Хөдөлмөр эрхлэлт, ур чадвар олгох, ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөр
- 2.1.7 Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр
- 2.1.8 Нийтийг хамарсан ажил зохион байгуулах хөтөлбөр
- 2.1.9 Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөх үйлчилгээг дэмжих хөтөлбөр
- 2.1.10 Залуудын хөгжлийн дэд хөтөлбөр
- 2.1.11 Гэр бүлийн хөгжлийг дэмжих дэд хөтөлбөр
- 2.1.12 Хүүхдийн хөгжил, хамгааллын дэд хөтөлбөр
- 2.1.13 “Орлоготой залуу” дэд хөтөлбөр
- 2.1.14 “Ажлын байр” дэд хөтөлбөр
- 2.1.15 “Зорилттой өрхийн хөгжил хамгааллыг сайжруулах” дэд хөтөлбөр
- 2.1.16 “Эрүүл аж төрөх ёс” хөтөлбөр
- 2.1.17 “Орчны эрүүл мэнд” хөтөлбөр

2.2 Шинээр боловсруулагдах дэд хөтөлбөр төсөл

- 2.2.1 “Халдварт өвчин, томуугийн дэгдэлтийг бууруулах” дэд хөтөлбөр
- 2.2.2 “Эрүүл мэндийн ажилтны амьдрах, ажиллах нөхцлийг сайжруулах дэд хөтөлбөр”
- 2.2.3 “Хорт зуршилаас ангид сурагчид” төсөл
- 2.2.4 Залуучуудын насан туршийн боловсролын хөтөлбөр
- 2.2.5 Хүний нөөцийн чадавхийг нэмэгдүүлэх төсөл
- 2.2.6 Тулгамдсан асуудлыг төлөөллийн ардчилал, иргэдийн санаачлагаар шийдэх төсөл
- 2.2.7 Түрээсийн орон сууц хөтөлбөр

Гурав. Байгаль орчин, Аялал жуулчлал, ХАА-н бодлогын хүрээнд

3.1 Үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх

- 3.1.1 Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх аймгийн дэд хөтөлбөр
- 3.1.2 Цөлжилттэй тэмцэх аймгийн дэд хөтөлбөр

3.2 Шинээр боловсруулагдах дэд хөтөлбөр, төсөл

- 3.2.1 Байгалийн доройтол, нөхөн сэргээлт, ногоон хөгжлийн дэд хөтөлбөр
- 3.2.2 Нарийн ногоо, хүлэмжийн аж ахуйг урамшуулах төсөл
- 3.2.3 Сүү, сүүн бүтээгдэхүүнийг урамшуулах төсөл
- 3.2.4 “Цэвэр хот” төсөл
- 3.2.5 “Утаагүй Замын-Үүд” дэд хөтөлбөр
- 3.2.6 “Эко 00” төсөл
- 3.2.7 “Тэгш гудамж” төсөл
- 3.2.8 “Борхойн Баянбүрд” төсөл

Дөрөв. Төрийн ажил үйлчилгээний бодлогын хүрээнд

4.1 Үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх хөтөлбөр

- 4.1.1 Төрийн албан хаагчийн сургалтын хөтөлбөр
- 4.1.2 Төрийн албан хаагчийн нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр
- 4.1.3 “Олон нийт – Цагдаагийн хамтын ажиллагаа” хөтөлбөр
- 4.1.4 Сурагч солилцооны хөтөлбөр
- 4.1.5 “Хөршийн хяналт” хөтөлбөр

4.2 Шинээр боловсруулагдах дэд хөтөлбөр, төсөл

- 4.2.1 Сумын бүх салбарын бодлого, хөтөлбөрт дүн шинжилгээ хийх төсөл
- 4.2.2 Хил хооронд үйлчлэх жижиг тэрэгний үйлчилгээний соёл стандарт төсөл
- 4.2.3 Камержуулах төсөл
- 4.2.4 “Залуучуудын зөв амьдрал, дадал хэвшил” хөтөлбөр

Замын-Үүд сумын Монгол Ардын Намын хороо

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34

Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2020.08.05 № 1-6/029
танай _____-ны № _____-т

САЙНШАНД СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МОНГОЛ
АРДЫН НАМЫН ХОРООНД

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Сайншанд сумын Хурлын сонгуульд оролцох "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Сайншанд сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль болон "Алсын хараа-2050", холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Сайншанд сумын "Монгол ардын нам"-ын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Сайншанд сумын "Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөрийг хавсаргав.

Хувийг: Сайншанд сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт...²²...хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.АРИУНАА

Сайншанд сумын Монгол Ардын Намын хорооны
2020 оны 05-р сарын 31-ны өдрийн IV хуралдааны
27 тогтоолын хавсралт

**САЙНШАНД СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ САЙНШАНД СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН
ХОРООНЫ МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

Уриа.....

Аймгийн Монгол Ардын Намын Бага хурлаас дэвшүүлсэн бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлэхээр Сайншанд сумын Монгол Ардын Намын хороо өнгөрсөн дөрвөн жилүүдийн их бүтээн байгуулалтад суурилан ирэх дөрвөн жилд ажлын байрыг нэмэгдүүлэх, мэдлэгт (инноваци) суурилсан үйлдвэр үйлчилгээний бүтцэд онцлон анхаарч, хүний хөгжил аюулгүй байдлыг хангах зорилтыг агуулсан иргэдийн санал хүсэлт, тооцоо судалгаанд үндэслэгдсэн мөрийн хөтөлбөрийг боловсрууллаа.

Энэхүү мөрийн хөтөлбөр хэрэгжсэнээр иргэдийг ажилтай, орлоготой болгон өрх бүрийн амьжиргааны түвшин дээшилж, ажилгүйдэл буурна гэж үзэж байна.

Мөрийн хөтөлбөрийг гадаад дотоодын хөрөнгө оруулалт, олон улсын төсөл хөтөлбөр, төсөв санхүүгийн зөв бодлогоор хангаж их бүтээн байгуулалт өрнүүлэн цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх тул урьдын адил хэрэгжих бүрэн боломжтой юм.

Сайншанд сумын Монгол Ардын Намын хороо 4 бүлэг 18 дэд хэсэг, 375 заалтаас бүрдсэн мөрийн хөтөлбөрийг сонгогч Таньд толилуулж байна.

НЭГ. АМЬДРАЛЫН ЧАНАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ БОДЛОГО

1.1 Ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ

- 1.1.1 Улсын болон хувийн хэвшлийн үйлдвэр, үйлчилгээний салбар, төмөр зам ашиглалтад орсноор ажлын байр нэмэгдэнэ
- 1.1.2 Ажилгүйдлийг бууруулах чиглэлээр орон нутагт хэрэгжиж байгаа төсөл хөтөлбөрийг дэмжиж, ажил эрхлэлтийн түвшинг тогтмол ахиулна
- 1.1.3 Сумын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулдаг үйлдвэр, хариуцлагатай уул уурхай, барилга бусад аж ахуйн нэгжүүдийг төрийн бодлогоор дэмжинэ

- 1.1.4 “Малжуулах төсөл”-ийг үргэлжүүлэн хэрэгжүүлж, малчдын амьдралын нөхцөлийг сайжруулна
- 1.1.5 Сумын нутаг дэвсгэрт хэрэгжиж байгаа томоохон төсөл, хөтөлбөр, бүтээн байгуулалтын захиалгат ажил, үйлчилгээг нутгийн бизнес эрхлэгчдээр гүйцэтгүүлэх бодлого хэрэгжүүлж ажлын байр нэмэгдүүлнэ
- 1.1.6 Сумын нутаг дэвсгэрт ашиглалтад орох үйлдвэрүүдэд шаардагдах хүний нөөцийг мэргэжил олгох сургалтад хамруулж ажлын байраар хангах бодлого барина.
- 1.1.7 Сургууль төгсөгчид, цэргийн албанаас халагдсан залуучуудыг ажлын байраар хангасан аж ахуйн нэгж байгууллагуудад дэмжлэг үзүүлнэ
- 1.1.8 Төрөөс нийгмийн хамгааллын тогтолцоогоор дамжуулан орлогын дахин хуваарилалтыг хийх бодлогыг орон нутагт зохион байгуулж, үр дүнд хүргэнэ

1.2 Аз жаргалтай гэр бүл

- 1.2.1 Хүүхэд хамгааллын асуудлыг нэн тэргүүнд тавьж, эрүүл, аюулгүй амьдрах орчныг хангах, мэдээллийн аюулгүй байдлыг бүрдүүлэх, хүүхдийн хүчирхийллийн эсрэг холбогдох хуулийн хэрэгжилтийг хангана
- 1.2.2 Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагуудын оролцоог нэмэгдүүлж, төрийн зарим чиг үүргийг гүйцэтгүүлж хамтран ажиллана
- 1.2.3 Иргэдийг гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, мэдээллээр хангах, хамгаалах дэд бүтцийг сайжруулах цогц арга хэмжээг авна
- 1.2.4 Иргэдийн санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх, хуримтлалтай гэр бүлийн тоог нэмэгдүүлэхэд бодлогын дэмжлэг үзүүлнэ
- 1.2.5 “Хүүхдэд ээлтэй орон нутаг” хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ.
- 1.2.6 Хүүхэд хөгжлийн төв, гэр бүлийн зөвлөгөө өгөх төвүүдээр гэр бүлийн боловсрол олгох сургалтыг зохион байгуулна
- 1.2.7 Зорилтод бүлгийн өрх болон залуу гэр бүлийг нийтийн орон сууцанд хамруулах, орон сууцных нь нөхцлийг сайжруулахад анхаарч хөнгөлөлттэй зээлд хамруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.

1.3 Ахмад, залуу үе, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг дэмжих бодлого

1.3.1 Ахмадаа хүндэлж-Ачийг нь санана

- 1.3.1.1 Говийн бүсийн ахмад настны төрөлжсөн асрамжийн газрын барилга барина.

1.3.1.2 Сайншанд суманд “Ахмадын өргөө” барина.

1.3.1.3 Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар аймаг, сумдад баригдах орон сууцанд ахмадуудыг хамруулах бодлогыг үргэлжүүлэн хэрэгжүүлнэ.

1.3.1.4 Ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлийг дэмжих бодлого баримтална

1.3.2 Залуучуудаа дэмжинэ

1.3.2.1 “Залуучуудын хөгжлийг дэмжих тухай” хуулийн хэрэгжилтийг хангах талаар залуучуудын санал, санаачилгыг дэмжиж ажиллана.

1.3.2.2 Сайншанд суманд хүүхэд, залуучуудын парк байгуулна.

1.3.2.3 Сайншанд суманд хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн төв барина.

1.3.2.4 Залуу гэр бүлийг орон сууцтай болоход нь дэмжиж ажиллана.

1.3.2.5 Орон нутгаа хөгжүүлэх дэвшилтэт санал, санаачилга (инноваци)-д суурилсан төсөл, хөтөлбөр боловсруулсан залуучууд, баг хамт олныг бодлогоор дэмжинэ.

1.3.2.6 Мал маллах сонирхолтой залуу гэр бүлийг малжуулах төсөлд хамруулна.

1.3.3 Тусгай хэрэгцээ /Хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэдээ дэмжинэ

1.3.3.1 Иргэдийн Хөгжлийн төвийг түшиглэн тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэдэд зориулсан “Эрүүлжин боловсрох, хөгжих” төв байгуулна.

1.3.3.2 Тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэдийг ажлын байраар хангасан аж ахуйн нэгжийг төрийн бодлогоор дэмжинэ.

1.3.3.3 Тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэдийн сувилал ажиллуулах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

1.3.3.4 Тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй хүүхдийг гадаад, дотоодын их, дээд сургуульд суралцахад дэмжлэг үзүүлнэ

1.3.3.5 Тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэнийг мэргэжил олгох сургалтад хамруулж, ажлын байртай болгоход дэмжлэг үзүүлнэ.

1.4 Эрүүл мэнд спорт-Амьдралын баталгаа

1.4.1 Нэгдсэн эмнэлгийг компьютер томографик болон орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний тоног төхөөрөмжөөр шат дараалан хангаж “Цахим эрүүл мэнд” төсөл хэрэгжүүлнэ.

1.4.2 Нэгдсэн эмнэлэгийн эмэгтэйчүүдийн тасгийн дурангийн мэс заслын өрөөг орчин үеийн тоног төхөөрөмжөөр хангаж, төрөх тасгийн техник төхөөрөмжийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх бодлого барина.

- 1.4.3 Сум дундын эмнэлэг, өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийг стандартад заагдсан эмнэлгийн багаж хэрэгслээр хангаж, иргэдэд үзүүлэх анхан шатны тусламж үйлчилгээний төрөл, чанар, хүртээмжийг сайжруулна.
- 1.4.4 Эх нялхсын эрүүл мэндийн сувилал, асаргааны чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагыг бодлогоор дэмжинэ.
- 1.4.5 Эх, хүүхдэд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг тэгш хүртээмжтэй, чанартай үзүүлж, эхийн эндэгдэлгүй ажиллан “Эх хүүхдэд ээлтэй эмнэлэг” болох хөдөлгөөнийг өрнүүлнэ.
- 1.4.6 Эх нярайн тусламжид алсын зайн оношилгооны ашиглалтыг нэмэгдүүлж хүндрэл эндэгдлээс сэргийлнэ.
- 1.4.7 Орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний техник технологи бүхий хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийг дэмжиж ажиллана.
- 1.4.8 “Эрүүл иргэн” аяныг өрнүүлж халдварт болон халдварт бус өвчлөлийн эрт илрүүлэлтийн тогтолцоог бүрдүүлнэ.
- 1.4.9 Сайншанд суманд 60 ортой хүүхдийн эмнэлэг шинээр барина.
- 1.4.10 Сайншанд суманд халдварт, сүрьеэгийн эмнэлгийг шинээр барина.
- 1.4.11 Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг өндөр хөгжилтэй улс оронд болон дотоодын сургалтад хамруулж, нарийн мэргэжил эзэмшигчдийг тогтвор суурьшилтай ажиллуулах нөхцөл боломжоор хангана.
- 1.4.12 Уламжлалт анагаах ухааны эмнэлэг барина.
- 1.4.13 “Монгол хүний удмын санг хамгаалах” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 1.4.14 Үндэсний өв соёл, спортыг хөгжүүлэх “МОНГОЛ БАХАРХАЛ” төв байгуулна.
- 1.4.15 Спортын материаллаг баазад түшиглэн их спортын төрлүүдээр улс тив, дэлхий, олимпод оролцох тамирчдыг бэлтгэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.
- 1.4.16 Сайншанд суманд стандартын шаардлага хангасан хөл бөмбөгийн болон граундгольфын талбай байгуулна.
- 1.4.17 Сайншанд суманд “Буудлагын тир” байгуулна.

1.5 Боловсрол мэдлэг-Хөгжлийн түлхүүр

- 1.5.1 Монгол хэл, түүх, ёс заншил соёлоо мэддэг, эх орноороо бахархдаг, төлөвшсөн ухаалаг иргэдийг бэлтгэх шаталсан сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 1.5.2 Цэцэрлэгийг 2 ээлжийн багштай болгоно.

- 1.5.3 Сургууль бүрийг сэтгэл зүйчтэй болгоно.
- 1.5.4 “Багш нарын мэргэжил, боловсролыг дээшлүүлэхээр орчин үеийн сургалтын шаардлагыг хангасан “Багш хөгжил” төв байгуулна.
- 1.5.5 Сургуулийн өмнөх насны хүүхдийг цэцэрлэгт бүрэн хамарсан амжилтыг цаашид бататган сурагчдыг Ерөнхий Боловсролын сургуульд бүрэн хамруулах бодлого барина.
- 1.5.6 Мэдээллийн технологид тулгуурласан танхимын бус онлайн сургалтын системийн тогтолцоог нэвтрүүлнэ.
- 1.5.7 Сайншанд суманд 960 хүүхдийн сургууль барина
- 1.5.8 Сайншанд сумын Ерөнхий боловсролын нэгдүгээр сургуулийн барилгад их засвар хийнэ.
- 1.5.9 Аймгийн Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төвийг коллеж болгох боломжийг судалж хэрэгжүүлнэ
- 1.5.10 Сайншанд суманд Шинжлэх Ухаан Технологийн Их Сургууль, Төмөр замын дээд сургууль, бусад их, дээд сургуулиудын салбар байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.
- 1.5.11 Өсвөр үе, залуучуудын насан туршийн боловсролын хэрэгцээнд тохирсон хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 1.5.12 Хүүхдийн зуслан шинээр байгуулна.
- 1.5.13 Хүүхдийн ордны дэргэд “Урлан бүтээх төв” байгуулна
- 1.5.14 Ерөнхий Боловсролын Сургууль, цэцэрлэгийн гадаад, дотоод орчинг камержуулж, хүүхэд хамгаалал, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх нөхцлийг сайжруулж, сургалт, хүмүүжлийн үйл ажиллагаанд эх, эцэг, асран хамгаалагчийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.
- 1.5.15 Төрийн албан хаагчдын үндэсний бичгийн түвшинг тогтоон “Миний Монгол-2025” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 1.5.16 Тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй хүүхдийн сурч боловсрох боломжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор шинээр баригдах сургууль, цэцэрлэгийн барилгын зурагт стандартад нийцсэн орц, гарц, ариун цэврийн байгууламжийг оруулан сургалтын хэрэглэгдэхүүнээр хангана.

1.6 Соёл урлаг, үнэт баялаг

- 1.6.1 Орон нутгийн түүх, соёлыг илэрхийлсэн бүтээл туурвих, оюуны үнэт өв, бүтээлийг олон нийтэд сурталчлах түгээн дэлгэрүүлэх үйл ажиллагааг дэмжиж хөгжүүлнэ.

- 1.6.2 Соёлын биет болон биет бус өвийг олж тогтоон, бүртгэн баримтлуулж хамгаалалтад авна
- 1.6.3 Сайншанд суманд 800 хүний суудалтай “Саранхөхөө” шинэ театр барина.
- 1.6.4 Сайншанд суманд Орон нутгийн музейн барилгыг барина.
- 1.6.5 Иргэдэд мэргэжлийн урлагийн шилдэг бүтээл, соёл, урлагийн чанартай үйлчилгээг хүргэхэд чиглэсэн төсөл хөтөлбөрүүдийг дэмжиж ажиллана.

ХОЁР. ДЭД БҮТЭЦ, БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

2.1 Үр ашигтай төсөв-Олон нийтийн оролцоо

- 2.1.1 Төсвийн тогтвортой байдлыг хангах, цахим, ил тод, үр ашигтай байх зарчимд суурилсан төсвийн бодлогыг хэрэгжүүлнэ.
- 2.1.2 Төсвийн хөрөнгийг орон нутгийн хөгжлийн бодлого, бүтээн байгуулалтын хөгжлийг түргэтгэхэд чиглүүлэн үр ашигтай, хариуцлагатай төсөв санхүүгийн зөв зохистой бодлогоор удирдана.
- 2.1.3 Орон нутгийн хөгжлийн сангийн зарцуулалтыг цахимжуулах замаар иргэдийн оролцоо хяналтыг нэмэгдүүлэн үр ашгийг сайжруулна
- 2.1.4 Орон нутгийн төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байх зарчмыг хэрэгжүүлж, олон нийтийн хяналт, оролцоог сайжруулна.
- 2.1.5 Хөрөнгийн зах зээлийг иргэндээ ээлтэй, эдийн засагтаа өгөөжтэй байдлаар хөгжүүлж, иргэдийн худалдан авах чадварыг нэмэгдүүлнэ.

2.2 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийн бодлого

- 2.2.1 Сайншанд сумын нутаг дэвсгэрт баригдаж байгаа төрийн болон хувийн хэвшлийн үйлдвэрүүдийг дэмжиж, орон нутгийн компаниудыг туслан гүйцэтгэгчээр ажиллуулахад дэмжлэг үзүүлнэ.
- 2.2.2 Байгаль орчинд ээлтэй, орчин үеийн технологи бүхий үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг бодлогоор дэмжинэ.
- 2.2.3 Саарал ус ашиглан үйлдвэрлэл явуулах хувийн хэвшлийг бодлогоор дэмжинэ.
- 2.2.4 Ноосонд анхан шатны боловсруулалт хийдэг үйлдвэр байгуулах хувийн хэвшлийг бодлогоор дэмжинэ

- 2.2.5 Жижиг дунд үйлдвэр байгуулах хувийн хэвшлийн санаачлагыг дэмжиж ажиллана.
- 2.2.6 Дэвшилтэт технологид суурилсан, эко бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх хүнсний үйлдвэрийг төр хувийн хэвшлийн түншлэлээр байгуулна
- 2.2.7 Ухаалаг технологи нэвтрүүлж ажлын бүтээмжийг нэмэгдүүлсэн аж ахуйн нэгжийг бодлогоор дэмжинэ.
- 2.2.8 “Нутгийн бренд” төв байгуулж иргэн, аж ахуйн нэгж, хоршооны үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнийг суртчилах, борлуулах нөхцлийг бүрдүүлж, бизнесийн үйл ажиллагааг бүх талаар дэмжинэ.
- 2.2.9 Бизнес эрхлэгч, жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг чадавхижуулах, дэмжих төсөл, хөтөлбөрийг төр, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн оролцоотойгоор хэрэгжүүлнэ.

2.3 Дэд бүтэц-Хөгжлийн тулгуур

- 2.3.1 Сайншанд суманд дулааны станц барина.
- 2.3.2 Сайншанд сумын дулааны шугам сүлжээг хоёрдөгч хэлхээнд шилжүүлнэ.
- 2.3.3 Сайншанд сумын Улаанбаатар Төмөр Замын инженерийн шугам сүлжээг орон нутгийн өмчид шилжүүлнэ
- 2.3.4 Сайншанд-Хамарын хийд чиглэлийн авто замыг засварлаж, Зүүнбаян хүртэлх 16 км хатуу хучилттай авто зам шинээр барина.
- 2.3.5 Нийтийн тээврийн үйлчилгээнд ухаалаг технологи нэвтрүүлж, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.
- 2.3.6 Сайншанд сумын төвийн авто замыг өргөтгөх ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ
- 2.3.7 Сайншанд-Зүүнбаян чиглэлийн хүнд даацын авто зам барина
- 2.3.8 Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг шинээр боловсруулна.
- 2.3.9 “Эрүүл хот-Сайншанд” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 2.3.10 “Ухаалаг хот-Сайншанд” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ
- 2.3.11 Хямд өртөгтэй “Мандах наран” орон сууцны хорооллын хөтөлбөрийг үргэлжүүлэн хэрэгжүүлнэ
- 2.3.12 “Түрээсийн орон сууц” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 2.3.13 Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд “Тохилог хотхон” орон сууц барих хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ

- 2.3.14 “Шинэ Найрамдал” суурьшлын бүс байгуулна.
- 2.3.15 “Утаагүй Сайншанд” төсөл хэрэгжүүлж, сайжруулсан түлшийг хэрэглээнд нэвтрүүлнэ.
- 2.3.16 Суурьшлын бүсэд дахин төлөвлөлтийг үе шаттайгаар хийнэ.
- 2.3.17 Гэр хороололд газрыг дахин зохион байгуулах ажлыг үе шаттайгаар хийнэ
- 2.3.18 “Унадаг дугуй” хөтөлбөрийг боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.
- 2.3.19 Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ.
- 2.3.20 Гэр хорооллын бүсэд авто зам шинээр барина.
- 2.3.21 Иргэдийн шинээр өмчилсөн газарт дэд бүтцийг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.
- 2.3.22 Худалдаа үйлчилгээний задгай зах байгуулна.
- 2.3.23 Нийтийн орон сууцнуудыг хариуцсан орон сууц нийтийн аж ахуйн газар (ОСНААГ) шинээр байгуулна.
- 2.3.24 Ундны усны нөөцийн санг нэмэгдүүлнэ.
- 2.3.25 Гэр хорооллын цахилгаан шугам сүлжээний хүчин чадлыг нэмэгдүүлнэ.
- 2.3.26 Хуучны орон сууцнуудын инженерийн шугам сүлжээг шинэчилнэ.
- 2.3.27 Аймгийн төвийн хуурай, халуун агаарыг чийгшүүлэх “Shand River” хиймэл горхи бүхий ногоон төгөл төслийг эхлүүлнэ.
- 2.3.28 “Shand resort” мөсөн гулгуурын талбайг хувийн хэвшлийн оролцоотойгоор байгуулна.
- 2.3.29 Цэвэрлэх байгууламжаас гарсан саарал усыг дахин ашиглах шугам, хоолойг татаж эдийн засгийн эргэлтэд оруулна.
- 2.3.30 “Хашаандаа сайхан амьдаръя” санаачлагын хүрээнд гэр хорооллын айл өрхийг төвлөрсөн цэвэр, бохир усны нэгдсэн шугам сүлжээнд холбох ажлыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.
- 2.3.31 Нийтийн орон сууцны орчны тохижилтыг сайжруулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
- 2.3.32 Усан оргилуур, ногоон байгууламж бүхий нийтийн эзэмшлийн талбайг нэмэгдүүлэх ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
- 2.3.33 “Sainshand garden” төв цэцэрлэгт хүрээлэнг шинэчлэн тохижуулна.
- 2.3.34 Хотын нийтийн эзэмшлийн зам талбай, нийтийн орон сууц, гэр хорооллын гудамжыг камержуулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.

- 2.3.35 Хотын төвийн болон гэр хорооллын гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэх ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
- 2.3.36 “Тэгш гудамж” төслийг хэрэгжүүлнэ.
- 2.3.37 Сумын төвийн ундны усанд цэнгэгшүүлэх төхөөрөмж суурилуулж ухуулаг систем нэвтрүүлнэ.
- 2.3.38 Хамарын хийдийн дөрвөн замын уулзвар дахь “Хилэнцийн хөшөө” орчимд цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулна.
- 2.3.39 “Эко жорлон” төсөл хэрэгжүүлнэ
- 2.3.40 Гэр хорооллын цахилгаан шугам сүлжээний хүчин чадлыг нэмэгдүүлнэ

2.4 Хөдөө аж ахуй-Тэргүүлэх салбар

- 2.4.1 “Төрөөс малчдын талаар баримтлах бодлого”, “Монгол малчин”, “Монгол мал” хөтөлбөр, “Атар-4” аяныг орон нутагт үр нөлөөтэй хэрэгжүүлнэ
- 2.4.2 Мал сүргээ чанаржуулах, ашиг шимийг нэмэгдүүлэх малчдын санаачилгыг дэмжиж, нийт мал сүрэгт цэвэр эрлийз болон сайжруулсан нутгийн үүлдрийн малын эзлэх хувийг нэмэгдүүлнэ
- 2.4.3 “Мал эрүүлжүүлэх” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, “Эрүүл малтай сум” болох зорилт дэвшүүлнэ
- 2.4.4 Бэлчээрийн төлөв байдлын үнэлгээг бодитой хийж, бэлчээрийг зохистой ашиглахаар бэлчээрийн менежмент төсөл хэрэгжүүлнэ
- 2.4.7 “Ус чандмань эрдэнэ” хөтөлбөр боловсруулан усны бодлогыг тодорхойлж, төв суурин болон малчдын ундны усны болон бэлчээрийн усны хангамжийг үе шаттай нэмэгдүүлнэ
- 2.4.8 Сүүний чиглэлийн үхрийн механикжсан ферм байгуулах хувийн хэвшлийн санаачлагыг дэмжинэ
- 2.4.9 “Ингэний ферм” байгуулах нөхөрлөлийн үйл ажиллагааг дэмжинэ
- 2.4.10 Мал үржүүлэг технологийн ажил үйлчилгээний жишиг нэгжийг байгуулна

- 2.4.11 Эрчимжсэн мал аж ахуйн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх хувийн хэвшлийн санаачлагыг дэмжинэ
- 2.4.12 Атар 4-р аяны хүрээнд төмс, хүнсний ногооны тодорхой хувийг хангах бодлогыг хэрэгжүүлнэ.
- 2.4.13 Жимс, жимсгэнэ, нарийн ногоо тариалах дөрвөн улирлын хүлэмж байгуулах хувийн хэвшлийн санаачлагыг дэмжинэ
- 2.4.14 Аж ахуйн нэгж, айл өрхөд гахай, тахиа, шувуу үржүүлэх үйл ажиллагааг дэмжинэ.
- 2.4.15 Төмс, хүнсний ногооны механикжсан зоорь барих хувийн хэмшлийн санаачлагыг дэмжиж ажиллана
- 2.4.16 Мах боловсруулах үйлдвэр байгуулах хувийн хэвшлийн санаачлагыг дэмжиж, нөөцийн махыг бүрдүүлнэ
- 2.4.17 Мал нядалгааны төвлөрсөн цэг байгуулна
- 2.4.18 Мал бүхий иргэдийг төв суурингаас шилжүүлж, мал аж ахуйн бүсийг бий болгоно
- 2.4.19 Газар тариалангийн бүсэд дэд бүтцийг шийдвэрлэнэ
- 2.4.20 Бэлчээрийн хуучин худгуудыг сэргээн засварлана.

2.5 Хотын хөгжил-Багийн хөгжлөөс эхэлнэ

• 1 дүгээр баг

- 1 Иргэдийн шинээр өмчилсөн газарт дэд бүтцийг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.
- 2 Гэр хорооллын айл өрхийг төвлөрсөн цэвэр, бохир усны нэгдсэн шугам сүлжээнд холбох ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
- 3 “Тэгш гудамж” төслийг хэрэгжүүлнэ.
- 4 Шаардлагатай хэсэгт Гэрэлтүүлэг нэмэгдүүлэх ажлыг хийнэ.
- 5 Нийтийн эзэмшлийн зам талбай, нийтийн орон сууц, гэр хорооллын гудамжыг камержуулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
- 6 Нийтийн орон сууцны байрнуудын орчимд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
- 7 Гэр хорооллын айл өрхүүдэд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
- 8 Нийтийн орон сууцнуудад “Манай орц” төслийг хэрэгжүүлнэ.
- 9 Гэр хорооллын авто замын дагуу явган хүний зам, дугуйн зам шинээр барина.
- 10 Суурьшлын бүсэд дахин төлөвлөлтийг үе шаттайгаар хийнэ.

- 11 “6 Баатарын хөшөө”-ний хойд талын авто замаас 14-р цэцэрлэг, Далай Сайншанд хөтөлийн чиглэлд авто замыг үргэлжлүүлэн тавина.
- 12 24 яслийн зогсоол, 6 баатарын зогсоолыг түшиглэн автобусны буудал байгуулна.
- 13 Данзанваанчигийн 7-р хэсэгт байрлах тоглоомын талбайг өргөтгөж, шинэчилнэ.
- 14 Аюушын 1-р хэсгийн айл өрхүүдийг бохирын төвлөрсөн цооногт холбоно.
- 15 Ноён хутагтын 30, 31-р байрны гаднах авто зам, зогсоолыг шинэчилнэ.
- 16 Дэчинчойнхорлин хийдийн гадна авто зогсоол шинээр барина.
- 17 Данзанваанчигийн 10-р хэсэгт тоглоомын талбай шинээр байгуулна.
- 18 Шинэ зууны 132, 133-р байр, 8 цэцэрлэгийн орчимд авто зам шинээр тавина.
- 19 ЕБ-ын 2-р сургуулийн зүүн талын авто замыг Монос эмийн сангийн уулзвартай холбоно.
- 20 Данзанваанчигийн 7-р хэсэгт ухаалаг худаг шинээр байгуулна.
- 21 “Далай Сайншанд” ногоон байгууламж бүхий цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулна.
- 22 Шинэ зууны 33, 34-р байрны гаднах авто зам, зогсоолыг шинэчилнэ.
- 23 Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ.
- 24 Гэр хороололд “Эко жорлон” төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

• **2 дугаар баг**

1. Иргэдийн шинээр өмчилсөн газарт дэд бүтцийг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.
- 2 Гэр хорооллын айл өрхийг төвлөрсөн цэвэр, бохир усны нэгдсэн шугам сүлжээнд холбох ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
- 3 “Тэгш гудамж” төслийг хэрэгжүүлнэ.
- 4 Шаардлагатай хэсэгт гэрэлтүүлэг нэмэгдүүлэх ажлыг хийнэ.
- 5 Нийтийн эзэмшлийн зам талбай, нийтийн орон сууц, гэр хорооллын гудамжийг камержуулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
- 6 Нийтийн орон сууцны байрнуудын орчимд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
- 7 Гэр хорооллын айл өрхүүдэд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
- 9 Нийтийн орон сууцнуудад “Манай орц” төслийг хэрэгжүүлнэ.
- 9 Гэр хорооллын авто замын дагуу явган хүний зам, дугуйн зам шинээр барина.
- 10 Суурьшлын бүсэд дахин төлөвлөлтийг үе шаттайгаар хийнэ.
11. Нийтийн орон сууцны орчны тохижилтыг сайжруулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ

12. Ерөнхий бөлөвсролын 5 дугаар сургуулийн баруун уулзвараас Дэнж гудамж 11, 12 дугаар хэсгийн гэр хорооллын бүсийг дамжиж Дэнж гудамж 39 дүгээр байрны баруун талын төв замтай холбогдсон авто зам шинээр барина
13. Төв дулааны уурын зуухны урд талаас төмөр зам даван хуучнаар усны аж ахуйн зүүн талаар үүссэн олон жилийн хур хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж газрыг дахин төлөвлөлтөд оруулна
14. Гэр хороололд “Эко жорлон” төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.
15. Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ.
16. Ногоон байгууламжыг нэмэгдүүлэх, саарал усыг ашиглан хиймэл гол, цөөрөм байгуулна.
17. Хуучны насжилттай нийтийн эзэмшлийн талбайд байрлах орон сууцнуудын дулаан, цэвэр, бохирын шугамыг үе шаттайгаар шинэчилнэ.
18. Газар тариалан, фермерийн мал аж ахуйг дэмжиж усжуулах хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ.
19. Шаардлагатай цэгт орчин үеийн стандартад нийцсэн нийтийн тээврийн үйлчилгээний буудал барина.
20. Чийрэгжүүлэлтийн төхөөрөмж бүхий спортын задгай талбай байгуулна.

• **3 дугаар баг**

1. Иргэдийн шинээр өмчилсөн газарт дэд бүтцийг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.
2. Гэр хорооллын айл өрхийг төвлөрсөн цэвэр, бохир усны нэгдсэн шугам сүлжээнд холбох ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
3. “Тэгш гудамж” төслийг хэрэгжүүлнэ.
4. Шаардлагатай хэсэгт гэрэлтүүлэг нэмэгдүүлэх ажлыг хийнэ.
5. Нийтийн эзэмшлийн зам талбай, нийтийн орон сууц, гэр хорооллын гудамжыг камержуулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
6. Нийтийн орон сууцны байрнуудын орчимд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
7. Гэр хорооллын айл өрхүүдэд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
8. Нийтийн орон сууцнуудад “Манай орц” төслийг хэрэгжүүлнэ.
9. Гэр хорооллын авто замын дагуу явган хүний зам, дугуйн зам шинээр барина.
10. Суурьшлын бүсэд дахин төлөвлөлтийг үе шаттайгаар хийнэ.
11. Нийтийн орон сууцны орчны тохижилтыг сайжруулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.

12. Худалдаа үйлчилгээний задгай зах байгуулна.
13. Сумын төвлөрсөн хогийн цэгийг хашаажуулна
14. Тогоотын байрны 16-р хэсэгрүү овоо давсан явган хүний шат хийнэ
15. Хуучин тоглоомын талбай болон цэцэрлэгт хүрээлэнг сэргээн засварлана
16. Номин худалдааны төвийн хойд уулзвараас зүүн тийш Сод Монголын уулзвар хүртэл авто зам шинээр барина
17. Хуучны орон сууцны инженерийн шугам сүлжээг шинэчилнэ
18. Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ.
19. Гэр хороололд “Эко жорлон” төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.
20. Төв зам дагуу шаардлагатай хэсгүүдэд автобусны буудал барина.
21. Чийрэгжүүлэлтийн төхөөрөмж бүхий спортын задгай талбай байгуулна.
22. Малчдын хуучин худгийг лайдаж сэргээн засварлана.

• 4 дүгээр баг

1. 4 багийн нутаг дэвсгэрт Ганзамын 5 байшингаас 3 замын уулзвар цагдаагийн пост хүртэл, 60 гэр, Өндөр дов зэрэгт гэрэлтүүлэг тавина
2. 4-р баг 60 гэр, хуучин эмнэлгийн баруун талаар Ганзамын 154, 34-р байрны баруун талаар авто зам барих
3. Төмөр замын 3 замын уулзвараас Сайншандын дүүжин гүүр хүртэл төв авто замыг өргөтгөж 4 эгнээ болгоно
4. 4-р багийн гэр хорооллын шаардлагатай хэсэгт камер, гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэх
5. Хөлбөмбөгийн талбай байгуулна
6. 4-р баг Ганзамын 76-79-р, 34, 154-р байрнуудын гадна талд автомашины зогсоолтой болгоно
7. 4-р баг Ганзамын 76-79-р байруудыг засварлах
8. Тэгш гудамжтай болох
9. Цэвэр усны шугамыг гэр хорооллын гудамжаар үргэлжлүүлэн тавина
10. 877-р байрнуудын дунд 3*3 сагсан бөмбөгийн талбай байгуулах
11. Ганзамын 84-94 байрнуудын дунд тоглоомын талбай байгуулах
12. Төмөр замд “Ахмадын өргөө” байгуулах
13. 60 гэрийн гудмууд, бага сургуулийн авто замыг үргэлжлүүлэн тавих
14. Дунд буянт-Ухаа, Ганзамын байрнуудын дундах худгийг смарт болгох

15. 60 гэрт автобусны буудал барих
16. 154-р байрны дээвэр, шугам сүлжээг засварлах
17. ББУ, Мандах наран-4 хороололруу эргэсэн 4 замын уулзварт гэрлэн дохио тавих
18. Малчдын бэлчээрийн худаг гаргах
19. УБТЗ-н өмчлөлийн инженерийн шугам сүлжээг орон нутгийн өмчид авах
20. Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ.
21. Гэр хороололд “Эко жорлон” төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

• **5 дугаар баг**

1. Иргэдийн шинээр өмчилсөн газарт дэд бүтцийг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.
2. Гэр хорооллын айл өрхийг төвлөрсөн цэвэр, бохир усны нэгдсэн шугам сүлжээнд холбох ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
3. “Тэгш гудамж” төслийг хэрэгжүүлнэ.
4. Шаардлагатай хэсэгт гэрэлтүүлэг нэмэгдүүлэх ажлыг хийнэ.
5. Нийтийн эзэмшлийн зам талбай, нийтийн орон сууц, гэр хорооллын гудамжыг камержуулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
6. Нийтийн орон сууцны байрнуудын орчимд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
7. Гэр хорооллын айл өрхүүдэд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
8. Нийтийн орон сууцнуудад “Манай орц” төслийг хэрэгжүүлнэ.
9. Гэр хорооллын авто замын дагуу явган хүний зам, дугуйн зам шинээр барина.
10. Суурьшлын бүсэд дахин төлөвлөлтийг үе шаттайгаар хийнэ.
11. Гэр хороололд “Эко жорлон” төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.
12. Нийтийн орон сууцны орчны тохижилтыг сайжруулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
13. Зүүнбаянгийн соёлын төвд их засвар хийнэ
14. Сум дундын эмнэлэгийн дээврийг засварлана
15. 78 айлын дээвэр, фасадыг засварлана
16. 8 айлын дээвэр, фасадыг засварлана
17. Зүүнбаянгийн төвийн авто замыг шинээр барина
18. “Зүүнбаян” хүүхэд залуучуудын талбайг шинээр байгуулна
19. 2 дугаар 58 айлыг засварлаж ашиглалтад оруулна
20. Малчдад бэлчээрийн худаг шинээр гаргаж, хуучин худгийг сэргээн засварлана.
21. Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ.

• **6 дугаар баг**

1. Иргэдийн шинээр өмчилсөн газарт дэд бүтцийг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.
2. Гэр хорооллын айл өрхийг төвлөрсөн цэвэр, бохир усны нэгдсэн шугам сүлжээнд холбох ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
3. “Тэгш гудамж” төслийг хэрэгжүүлнэ.
4. Багийн нутаг дэвсгэрт Камержуулалтыг шинээр хийнэ.
5. Нийтийн орон сууцны байрнуудын орчимд хог ангиан ялгах савыг байршуулна.
6. Гэр хорооллын айл өрхүүдэд хог ангиан ялгах савыг байршуулна.
7. Нийтийн орон сууцнуудад “Манай орц” төслийг хэрэгжүүлнэ.
8. Гэр хорооллын авто замын дагуу явган хүний зам, дугуйн зам шинээр барина.
9. Дампилын 15, 16, 17, Жанчивын 20-р хэсгийн Гэр хороололд гэрэлтүүлэг, цамхагт гэрэл суурилуулна.
10. Шинэ зууны 219, 221-р байрны хойно, Гурван хөвсгөл трейд, Үлэмж, Хулшанд худалдааны төвийн гадна авто зогсоол барина.
11. Ерөнхий боловсролын 2-р сургуулийн хойд талын 1,7 км авто замыг үргэлжлүүлэн хэсэгчлэн барина.
12. “My music”-ээс баруун тийш авто замын хоёр талаар явган хүний зам барина.
13. Дампилын 16, 17, Алтанжолоогийн хэсэгт Үерийн усны далан барина.
14. Халуун усны уулзвараас Нэгдсэн эмнэлэг хүртэл авто зам шинээр барина.
15. Гэр хороолол, 1, 2-р 80 айлын авто зогсоолыг камержуулна.
16. Жанчивын 21-р хэсэг / гахайн байр /-т ухаалаг худаг шинээр барина.
17. Шинэ зууны 80 айлын орчимд ногоон байгууламж бий болгоно.
18. Суурьшлын бүсэд дахин төлөвлөлтийг үе шаттайгаар хийнэ.
19. Дампилын 17, Жанчив 20-р хэсэгт газар дахин зохион байгуулалт хийнэ.
20. Дампилын 13,14-р хэсэгт “Тэгш гудамж” төсөл хэрэгжүүлнэ.
21. Жанчивын хэсэгт Автобусны буудал барина.
22. Жанчивын худгийг Ухаалаг системд шилжүүлнэ.
23. Ханбаян зүрх хайрханы орчим ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх
24. Гэр хороололд “Эко жорлон” төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.
25. Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ

• **7 дугаар баг**

1. СОТ, Найрамдал, Депо байранд хүүхдийн тоглоомын талбай барих
2. 7-р багийн гэр хорооллын шаардлагатай хэсэгт камер, гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэх
3. Найрамдал, СОТ, Депо байрны шаардлагатай хэсэгт инженерийн шугам сүлжээг холбох, өргөтгөх
4. Нийтийн орон сууцны инженерийн шугамыг шинэчилэх
5. Ганзамын 72, 73, 125, 126, 127, 129, 130 байрнуудын зам талбай, сүүдрэвч барих
6. Мандах наран-4 хороолол, СОТ-н байр, Хараацай цэцэрлэгийн урдуур Депо байрлуу шинээр авто зам тавих, Мандах наран-4 байрны урдуур Депо байр, Депо байрнаас төв авто замтай холбох
7. Мандах наран-4 хороолол, ББУ-руу эргэсэн 4 замын уулзварт гэрлэн дохио тавих
8. Нийтийн орон сууцнуудын орчинд нэгдсэн автомашины граштай болох
9. Депо байр, Найрамдалд автобусны буудал барих
10. Тэгш гудамжтай болох
11. Төмөр замд соёл, спортын ордонтой болох
12. Малчдад бэлчээрийн худаг гаргах
13. 3 замын уулзвараас дүүжин гүүр хүртэл төв замыг 4 эгнээ болгож өргөтгөх
14. 7 дугаар багийн нутаг дэвсгэрт Ганзамын 5 байшингаас 3 замын уулзвар цагдаагийн пост хүртэл гэрэлтүүлэг тавих
15. Спортын талбай байгуулна
16. 7-р баг Ганзамын 72-75-р байруудад засвар хийх
17. УБТЗ-н өмчлөлийн инженерийн шугам сүлжээг орон нутгийн өмчид авах
18. Гэр хороололд “Эко жорлон” төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.
19. Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ.
20. “Дорноговь-80” цогцолбор танкийн хөшөөг түшиглэн “Эх орончдын талбай” байгуулна.

• **8 дугаар багт**

1. Иргэдийн шинээр өмчилсөн газарт дэд бүтцийг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.
2. Гэр хорооллын айл өрхийг төвлөрсөн цэвэр, бохир усны нэгдсэн шугам сүлжээнд холбох ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
3. “Тэгш гудамж” төслийг хэрэгжүүлнэ.

4. Шаардлагатай хэсэгт гэрэлтүүлэг нэмэгдүүлэх ажлыг хийнэ.
5. Нийтийн эзэмшлийн зам талбай, нийтийн орон сууц, гэр хорооллын гудамжийг камержуулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.
6. Нийтийн орон сууцны байрнуудын орчимд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
7. Гэр хорооллын айл өрхүүдэд хог ангилан ялгах савыг байршуулна.
8. Нийтийн орон сууцнуудад “Манай орц” төслийг хэрэгжүүлнэ.
9. Гэр хорооллын авто замын дагуу явган хүний зам, дугуйн зам шинээр барина.
10. Суурьшлын бүсэд дахин төлөвлөлтийг үе шаттайгаар хийнэ.
11. Залуус хороололын гадна талбайн тохижилт, авто зогсоол барина
12. 51 авто засварын баруун талд “Холбоо” спортын задгай талбай байгуулна
13. Номин худалдааны төвийн хойд уулзвараас зүүн тийш Сод Монголын шатахуун шүгээх станцын уулзвар хүртэл авто зам шинээр барина
14. Үзүүрийн 4 дүгээр гудамжны сагсны талбайг шинэчлэн засварлана
15. Зам дагуух автобусны зогсоолыг шинэчлэнэ
16. Алтанговь-2 гудамжны 233, 245 байрны гадна талбайн тохижилт, авто зогсоол барина
17. Үерийн ус зайлуулах далан, суваг, шуудууг нэмэгдүүлнэ.
18. Гэр хороололд “Эко жорлон” төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

ГУРАВ. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ, ЭКОЛОГИЙН

БОДЛОГО

3.1 Байгальд ээлтэй хөгжил, иргэнд таатай орчин

- 3.1.1 Сайншанд суманд хог дахин боловсруулах үйлдвэр барина.
- 3.1.2 Ан амьтдын амьдрах орчныг нь хамгаалахад иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ
- 3.1.3 Орон нутагт хийгдэж байгаа дэд бүтэц, бүтээн байгуулалтын ажлыг ан амьтанд сөрөг нөлөөгүйгээр хийнэ
- 3.1.4 Хог хаягдлын менежментийг сайжруулж, Сайншанд сумын хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийг 2-р зэрэглэлийн шаардлагад хүргэнэ
- 3.1.5 “Ногоон Сайншанд” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ
- 3.1.6 Ногоон байгууламж нэмэгдүүлэх, арчилгаа үйлчилгээг сайжруулах ажлыг Ойн анги болон олон нийтийн оролцоонд тулгаарлан төлөвлөлтэйгөөр зохион байгуулна

- 3.1.7 Цэвэрлэх байгууламжийн саарал усны ашиглалтыг сайжруулж, хотын ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглана
- 3.1.8 Мод үржүүлгийн газрын хүчин чадлыг нэмэгдүүлж, ногоон байгууламжийн хэрэгцээг хангана
- 3.1.9 Уул уурхайн ашиглалтын улмаас орхигдсон талбайд мэргэжлийн байгууллага, олон нийтийн хяналтан дор техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг хийлгэнэ
- 3.1.10 Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгоход нутгийн иргэдийн саналд тулгуурлан шийдвэрлэдэг болгох асуудлыг дээд шатны байгууллагад хүргүүлнэ
- 3.1.11 Уул уурхайн бүтээгдэхүүний тээвэрлэлтийг дэд бүтэц бий болгосон тохиолдолд тээвэрлэлт хийх зөвшөөрөл олгодог тогтолцоог бий болгоно
- 3.1.12 Булаг, шанд, рашааны ундаргын эхийг хамгаалж, тохижуулах ажлыг үргэлжүүлж хийнэ
- 3.1.13 Зэрлэг ан амьтаны бэлчээрийн бүсэд “Хөв цөөрөм” байгуулна
- 3.1.14 Агаарын бохирдлыг бууруулах зорилгоор утааны эсрэг амжилттай хэрэгжиж буй оновчтой шийдлийг нэвтрүүлнэ
- 3.1.15 Экологийн цагдаа, сайн дурын байгаль хамгаалагчдыг дэмжиж, байгаль орчны чиглэлээр ажиллах иргэд, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлнэ
- 3.1.16 Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын буруутай үйлдлийн улмаас байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлж эвдэрч сүйтгэгдсэн газар нутгийг унаган төрхөнд нь оруулж, холбогдох хууль хяналтын байгууллагаар хариуцлага тооцуулж, иргэдэд мэдээлдэг болгоно
- 3.1.17 Заган ой, ховор ургамлыг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажилд иргэд, төрийн бус байгууллагын оролцоог хангана
- 3.1.18 Төр, төрийн бус байгууллагын оролцоотой байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлж байгаа, уул уурхайн компаний үйл ажиллагаанд “Стратегийн өмгөөлөл” явуулж, тусгай зөвшөөрлийг цуцлах хүртэл арга хэмжээг авна
- 3.1.19 Хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлэхэд иргэд, төр, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвслүүдийн оролцоог хангана
- 3.1.20 Хамарын хийдийн хөг хаягдлын цэгийг хашаажуулна

3.2 Хутагтын говь-Аялал жуулчлал

- 3.2.1 Хамарын хийдийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн захиргааг бие даан үйл ажиллагаа явуулах нөхцлийг бүрдүүлнэ
- 3.2.2 Хамарын хийдэд аялал жуулчлалын бүсийн цогцолбор байгуулж, говь нутагт амьдарч байсан палеонтологийн болон туурайтан, махчин, хөхтөн амьтдын олдвороор музей байгуулах ажлыг эхлүүлнэ
- 3.2.3 Олон улсын Торгоны зам, ирээдүйд баригдах босоо тэнхлэгийн хурдны замын дагуу аялал жуулчлал хөгжүүлэх бодлого барина
- 3.2.4 Аялал жуулчлалын бүсэд стандартын шаардлагад нийцсэн худалдаа үйлчилгээ, зочид буудал, жуулчны бааз байгуулах хувийн хэвшлийн саналыг дэмжинэ.
- 3.2.5 Сайншанд-Зүүнбаян чиглэлийн төмөр замын хооронд Ханбаянзүрх хайрханы орчимд төмөр замын өртөө байгуулж аялал жуулчлалын үйл ажиллагааг дэмжинэ
- 3.2.6 Хамарын хийд орчмын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн түүхийн дурсгалт газрын үндсэн тогтоцыг баримтлан аялал жуулчлалын чиглэлээр хөгжүүлж, хөрөнгө оруулалт бүтээн байгуулалтын ажлыг ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулна
- 3.2.7 Хамарын хийдийн худалдаа үйлчилгээний бүсийг бий болгож, орон нутгийн жижиг дунд үйлдвэрлэл, бизнес эрхлэгчдийн үйл ажиллагааг бодлогоор дэмжинэ

ДӨРӨВ. ТӨРИЙН АЛБАНЫ БОДЛОГО

4.1 Иргэдийн оролцоо-Нээлттэй төрийн алба

- 4.1.1 Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж, үр дүнг сайжруулж түргэн шуурхай, чирэгдэлгүй, иргэдийн оролцоотой хүргэх “Цахим төрийн алба” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 4.1.2 Төрийн байгууллагуудын салбар хоорондын уялдаа холбоог сайжруулж, төрийн албан хаагчдыг чадавхижуулах сургалтын нэгдсэн хөтөлбөрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлж, төрийн албан хаагчдын мэдлэг чадвар, хандлагыг төлөвшүүлнэ
- 4.1.3 “Хүний нөөцийн дэд хөтөлбөр” боловсруулж төрийн албан хаагчийн үйл ажиллагааг үнэлэхдээ ажлын гүйцэтгэл, ёс зүй, сахилга хариуцлагыг шалгуур болгоно
- 4.1.4 Төрийн байгууллагуудын хуульд заасан нууцад хамаарахаас бусад үйл ажиллагааг ил тод, нээлттэй болгоно

4.1.5 Иргэдийн хууль ёсны ашиг сонирхол хөндөгсөн захиргааны шийдвэр гаргах үйл явцад иргэдэд урьдчилан мэдэгдэж, оролцоог нэмэгдүүлнэ.

4.1.6 Төрийн байгууллагад хандсан иргэдийн өргөдөл, хүсэлтийг шуурхай шийдэж, биелэлтийг цахимаар хянадаг болно.

4.1.7 Орон нутгийн онцлог, иргэдийн оролцоонд тулгуурлан Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын чадавхийг дээшлүүлнэ

4.1.8 Иргэдийн эрх, эрх чөлөө, хариуцлага, хууль дээдлэх зарчимыг удирдлага болгон төрийн албаны хүртээмжийг нэмэгдүүлж, “Нэг цэгийн үйлчилгээ”, “Төрийн явуулын үйлчилгээ”-нд хамруулна.

4.1.9 Нутгийн удирдлагын тогтолцоонд хууль дээдлэх, шударга ёсыг эрхэмлэх, ил тод нээлттэй байдлыг хангаж ажиллуулна.

4.1.10 Авилга, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид төрийн албыг төлөвшүүлнэ.

4.1.11 Худалдан авах ажиллагааг ил тод, нээлттэй, цахимаар явуулна.

4.1.12 Иргэдийн оролцоонд суурилсан болзошгүй гамшиг, эрсдлээс хамгаалах сан бий болгоно.

4.1.13 Иргэний нийгмийн байгууллага болон төрийн бус байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжиж, тэдэнтэй хамтран ажиллана.

4.1.14 Тогтвор суурьшилтай ажиллах төрийн албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр боловсруулж, хямд өртөгтэй орон сууцаар хангана.

4.1.15 Орон нутгийн хөгжилд иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх, нөхцлийг бүрдүүлэх, “Мэдээллийн нэгдсэн төв” ажиллуулна

4.1.16 Иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх хөтөлбөр боловсруулж, сургалтыг зохион байгуулна

4.1.17 Төрийн албаны ажил үүргийн давхардлыг арилгаж, анхан шатны нэгж багуудын бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгоно

4.1.18 Жендерийн мэдрэмжтэй ажлын байрны бодлогын баримт бичиг боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

4.2 Иргэдийн эрүүл, аюулгүй амьдрах орчин

4.2.1 Суурин газруудын гудамж талбайн гэрэлтүүлэг, камержуулалтыг нэмэгдүүлэн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлнэ.

4.2.2 Иргэдийн эрхийг хамгаалахад иргэн, төр, иргэний нийгэм, бизнесийн байгууллагуудын санаачилга, оролцоо, хамтын ажиллагааг дэмжиж хамтран ажиллана

4.2.3 Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд төрийн бодлогыг хэрэгжүүлж, иргэд олон нийтийн хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэн дэмжиж ажиллана.

4.2.4 Зам тээврийн ослоос урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлж, орон нутгийн авто замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах хяналтыг сайжруулна.

4.2.5 Уул уурхайн эдэлбэр газруудад байгаль орчны бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлж, иргэдийн оролцоо, хяналтын тогтолцоог бүрдүүлнэ.

4.2.6 Батлан хамгаалах болон гамшгаас хамгаалах төрийн бодлого, зорилтуудыг орон нутагт бүрэн хэрэгжүүлж ажиллана.

4.2.7 Батлан хамгаалах, Хууль сахиулах байгууллагын албан хаагчдын нийгмийн хамгааллын хүрээг өргөжүүлэх, офицер, ахлагч, чөлөөнд байгаа ахмадуудад чиглэсэн арга хэмжээг төрийн бодлоготой уялдуулан авч хэрэгжүүлнэ.

4.2.8 Цахим аюулгүй байдлыг хангах төрийн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг зохион байгуулж, мэргэжлийн байгууллагуудын хяналт шалгалтын тогтолцоог бэхжүүлж, цахим халдлага, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чадавхийг нэмэгдүүлнэ

4.2.9 Гамшигт үзэгдэл (ган зуд, газар хөдлөлт, хүн малын гоц халдварт өвчин, хүчтэй цасан болон шороон шуурга г.м)-ийн тархалт, давтамж, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл, эрсдэл аюулын талаар судалгаанд тулгуурлан эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх орон нутгийн бэлэн байдлыг хангаж ажиллана

4.3 Гадаад бодлого-Итгэлтэй түншлэл

4.3.1 Дэлхийн өндөр хөгжилтэй улс орны хотуудтай эрүүл, ухаалаг хотын чиглэлээр хамтран ажиллаж, сайн туршлагыг нэвтрүүлнэ.

4.3.2 Гадаад харилцаанд мөрдөгдөж байгаа гэрээ хэлэлцээрүүдийг үргэлжлүүлэн тодотгож, түншлэлийг нийгэм, соёл, хүмүүнлэгийн бүхий л хүрээнд өргөжүүлж ажиллана.

4.3.3 Гадаад харилцаанд үндэсний аюулгүй байдал, ард иргэдийн язгуур эрх ашгийн үүднээс зохистой тэнцвэрийг хадгалах бодлого барина.

4.3.4 Хамтын ажиллагаатай муж, хотуудтай гэрээ хэлэлцээр байгуулж, бүс нутгийн эдийн засаг, нийгмийн хөгжилд тэдний хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэхэд үйл ажиллагаагаа чиглүүлэх бодлого барина.

4.3.5 Гадаад худалдаа, хөрөнгө оруулалт, тогтвортой хөгжлийг хангаж орон нутгийнхаа өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлнэ

4.3.6 Гадны хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж байгаа стратегийн өндөр ач холбогдолтой төсөл хөтөлбөрүүдийг орон нутгийн зүгээс бүх талаар дэмжиж ажиллана.

САЙНШАНД СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО

